

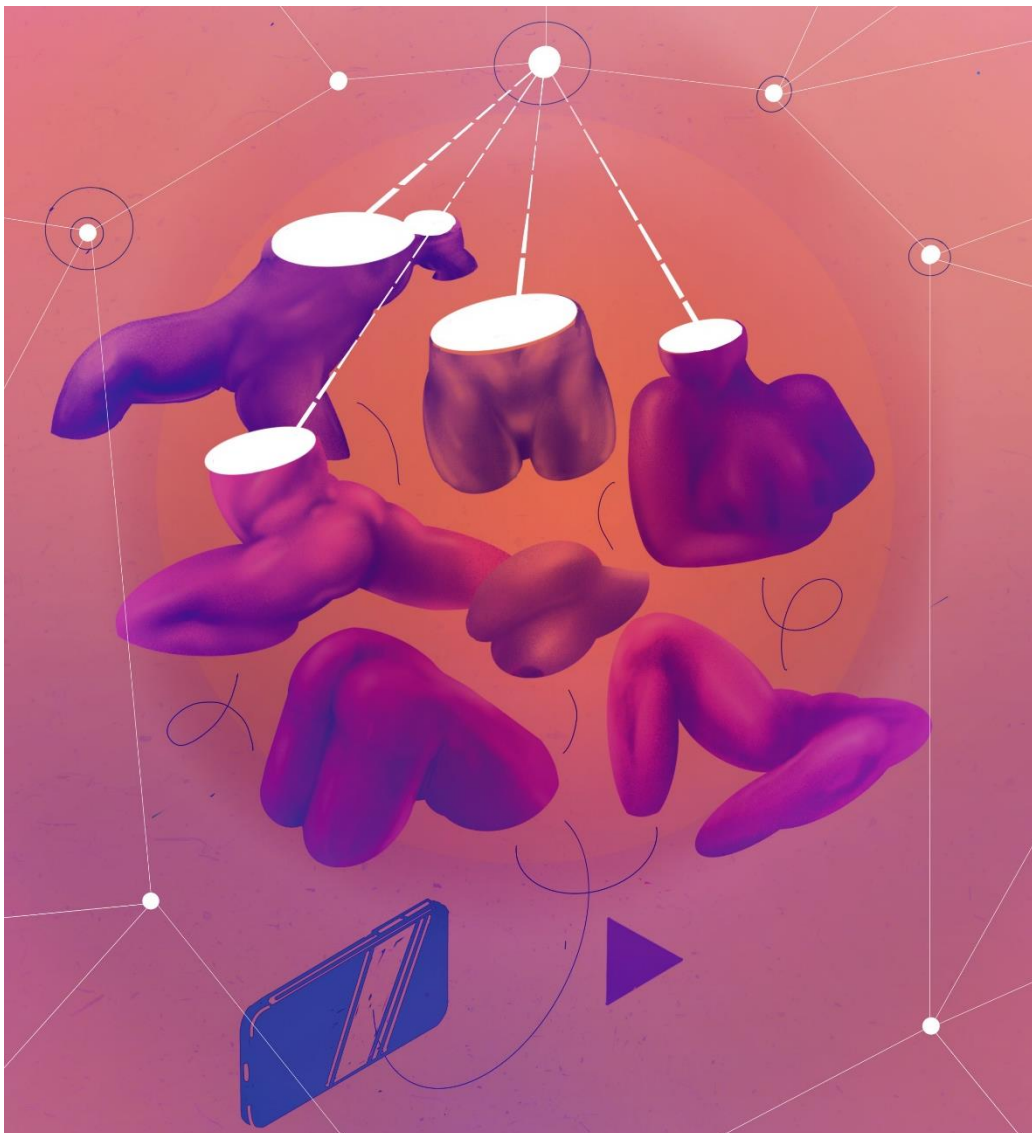
Teorien om distansert kvinnefokusering

En grounded theory om nakenbilledelere på et anonymt nettforum

Masteroppgave i Medievitenskap

av Hilde Otteren - Juni 2019

Institutt for informasjons- og medievitenskap

UNIVERSITETET I BERGEN
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Forord

Jeg ønsker å takke min veileder Astrid Gynnild, som med tålmodighet, endeløs kunnskap og slående optimisme, har vært uvurderlig for arbeidet med en krevende grounded theory studie. Jeg vil takke alle medlemmer i ViSmedia-prosjektet for inspirasjon, ny innsikt og glede i masterhverdagen. En like stor takk til studievenner på lesesal 635 som har delt motgang, optimisme og glede i mastermørket. Jeg ønsker å takke Andreas Pilskog for å fange essensen i prosjektet i en kunstnerisk illustrasjon. Takk til Eva og Terje som korrekturleste på kort varsel. En stor takk til familie og venner som har minnet meg om livets gleder utenfor lesesalen. Takk til Tord for verdifulle perspektiv og hverdagsmagi.

Hilde Otteren

Bergen, juni 2019

Sammendrag

Seksualisert bildespredning på internett er en vedvarende og utfordrende problematikk i det moderne mediesamfunnet. Aktiviteten er straffbar og skadevirkningene er omfattende for de berørte partene. De senere år har seksualiserte, visuelle overgrep blitt gjenstand for nasjonal og internasjonal debatt, og unisont og offentlig fordømt. Dette henger ikke sammen med de reelle handlingene som vi ser i anonyme fora på internett hvor bildedelingen fortsetter med uforandret styrke.

Teorien om distansert kvinnefokusering er en grounded theory utviklet basert på data om personer som deler nakenbilder av unge jenter på et anonymt nettforum. Studien identifiserer brukerne av nettforumet sitt hovedanliggende og hvilke strategier de benytter for å opprettholde nakenbilledeling. Studien gir innsikt i mønstrene brukerne handler etter og viser hvordan nakenbilledeling oppstår og fungerer, heller enn å vurdere de som personer. Teorien om distansert kvinnefokusering er basert på klassisk grounded theory av skaperne Barney G. Glaser og Anselm L. Strauss (Glaser & Strauss, 1967).

Brukernes hovedanliggende er å oppnå en foretrukket, opplevd posisjon i forhold til kvinner. For å løse det vedvarende kvinnefokus, deler de nakenbilder med andre på anonyme fora. Denne studien identifiserer fire ulike strategier bildedelerne benytter seg av for å opprettholde bildedeling. Gjennom en *konstant konkurrering* som handler om å innhente og dele bilder og med *lojal inkludering* av alle brukere, sikrer de en vedvarende flyt av bilder. Den *ubalanserte belønningen* brukerne opplever ved bildedeling, binder brukerne til deltagelse. Ved *taktisk forhandling* sørger brukerne for at forumet er en trygg arena hvor de kan kommunisere fritt. De ulike strategiene viser hvordan brukerne innlemmes og navigerer i et pågående nakenbildespill hvor den riktige deltagelsen belønnes og den feile straffes. Studien om den distanserte kvinnefokuseringen gir et direkte innblikk i hvordan nakenbilledeling opprettholdes som samfunnsproblem.

Innholdsfortegnelse

KAPITTEL 1: INTODUKSJON TIL NAKENBILDEDELING PÅ INTERNETT	6
Ny teknologi – ny overgrepsmulighet	6
Virtuelle overgrep	6
Straffbart nok?	7
Skader unge kvinner	8
#MeToo og offentlig gapestokk	9
De som deler nakenbilder	9
Et lite utforsket felt	10
Uforenelige motpoler	11
Problemstilling	13
KAPITTEL 2: DATA OG METODE – VEIEN MOT TEORIDANNING	14
Kvalitativt utgangspunkt	14
Å nærme seg studieobjektet	15
Utfordrende forskningsobjekt	16
Å forske på det kriminelle	16
Metodisk tilnærming til forskningsfelt	17
Studieobjekt	18
Datamateriale	20
Innføring i grounded theory	21
De ulike stadiene i grounded theory	23
Begrepsutvikling	24
Memos og sortering	25
Kodingsprosessen	25
Åpen koding	26
Selektiv koding og teoretisk koding	27
Målet med studien fra et GT-perspektiv	28
KAPITTEL 3: TEORIEN OM DISTANSERT KVINNEFOKUSERING	29
Introduksjon av teorien	29
Teorien om distansert kvinnefokusering	30
Anonym, kollektiv nakenbilddeling	31
Strategi 1: Konstant konkurrering	32
Kollektiv bildejakt	33
Seksualisert nettverksbygging	33
Lettkledd bildekapitalisering	34
«Winning»	35
Momentan spilloppdatering	36
Avslutning konstant konkurrering	36
Strategi 2: Lojal inkludering	37
«Sharing is caring»	38
Bildeinnkreving	38
Solidarisk bildeinnhenting	39
Bildehoarding	39
Aktiv bildepredning	40

Avslutning lojal inkludering	40
Strategi 3: Ubalansert belønning	40
Kollektiv korrigerer	41
Kvinneavvæpning	42
Emosjonskorrigerer	43
Kortvarig uttelling	44
Avslutning ubalansert belønning	44
Strategi 4: Taktisk forhandling	44
Farekalkulering	46
Interesselegitimiserer	47
Grenseutvisning	48
Ytringsfrigjøring	49
Avslutning taktisk forhandling	49
Teorien om distansert kvinnefokusering oppsummert	50
KAPITTEL 4: TEORIEN OG EKSISTERENDE LITTERATUR	51
Introduksjon	51
Hevnporno eller distansert kvinnefokusering?	52
Nakenbildespill og avhengighet?	54
Motoffentlig spill	55
Avslutning teori og eksisterende litteratur	57
KAPITTEL 5: AVSLUTTENDE BEMERKNINGER	58
Implikasjoner for praksis	59
Forskningens relevans og validitet	59
Teoriens begrensninger	59
Teorien og samfunnet	60
REFERANSELISTE	61

KAPITTEL 1:

INTRODUKSJON TIL NAKENBILDEDELING PÅ INTERNETT

Høsten 2016 sparket bergenspolitiet inn døren til internets skyggeside da de offentliggjorde operasjon «Dark Room». Politiet rullet opp norgeshistoriens største digitale, pedofile overgrepsnettverk, hvor samtlige tiltalte hadde begått straffbar bilde- og videodeling (Mogen & Sandnes, 2016). Alvorlige seksuelle overgrep utført via internett ble nå satt på dagsorden. Den offentlige opprulling sendte sjokkbølger gjennom det norske samfunnet. Sakskomplekset «Dark room» eksemplifiserte den økende trusselen mot barn og unges sikkerhet, og viste misbruket de kan utsettes for på et grenseløst internett. Ifølge Politidirektoratet (2017) oppfattes denne trusselen som stadig økende.

Ny teknologi – ny overgrepsmulighet

«Dark room»- saken viste hvordan teknologi kan være springbrett for å utføre «nye» former for overgrep på digitale flater. Datakriminalitet viser til at sentrale elementer av handlingsforløpet begås ved hjelp av datautstyr og nettverk. I mange tilfeller vil tradisjonell kriminalitet bli utført digitalt, men den vil endre karakter, omfang og effekt på grunn av ny teknologi. Dette gjelder spesielt spredning av overgrepsbilder (Kinge, 2017). Ved hjelp av ulike typer fildelingsprogrammer og krypteringsverktøy kan avsenderne beskytte seg selv mot identifisering. De digitale programmene gjør det mulig å skjule hvem man er og hvor man opererer fra. Dette er et problem straffemyndighetene ettersom vanskeligheten med å fange opp og straffe kriminelle lovbrøyttere øker. Under etterforskningen i «Dark room»-komplekset ble en tiltalt 25-åring først identifisert etter ni måneders intens kryssjekking av en rekke anonyme epostadresser (Sundvor, 2019). Dette viser den massive ressursbruken og digitale kunnskapen som kreves for å avsløre og tiltale overgripere som opererer på nett.

Virtuelle overgrep

Med ny teknologi utfordres lover og regelverk på både nasjonalt og internasjonalt plan, ettersom overgrep kan utføres fysisk men omsettes digitalt. For å straffeforfølge disse

lovbryterne kreves det internasjonal innsats og samarbeid. Medierettsadvokat Jon Wessel-Aas skrev at sosiale medier eller andre nettbaserte forum er levert av kommersielle tredjeparter, slik at innholdet også ligger på servere i tredjeland. Dette innebærer at en har mindre kontroll på hvordan informasjonen på nettstedet blir forvaltet, samtidig som det setter begrensinger for norsk straffepraksis (Wessel-Aas, 2015: 38). Den virtuelle karakteren digitalt overgrep antar, trumfer derfor landegrenser. I tilfellet med «Dark room»- saken ble overgrep utført på Filippinene direkte til Norge, hvor det ble delt videre til et nettverk av siktede (Røset, Otterlei & Øystese, 2017).

Det norske lovverket er rettet mot en tradisjonell forståelse av overgrep, misbruk og seksuelt krenkende atferd, og er på nåværende tidspunkt ikke oppdatert i tråd med den digitale utviklingen. Straffelovens kapittel 26 om seksuallovbrudd (2015, §311) retter seg mot fremstillinger eller fremvisninger av seksuelle overgrep mot barn. Dette omfatter både bilde, video og skreven tekst. Det finnes ingen lignende paragraf som retter seg mot kvinner og menn over 18 år. Det finnes heller ingen lov som direkte tar for seg ufrivillig, seksuelt krenkende innhold eller overgrepsmateriale. Dette synliggjør utfordringene seksualisert bilde og videodeling utgjør i et moderne, strafferettslig perspektiv. På nåværende tidspunkt finnes det ikke en egen lov som kan fange opp og straffe mennesker som deler nakenbilder. Hvis en skal straffe nakenbilledeling kan aktuelle lovparagrafer være loven som omfatter krenking av privatlivets fred (Straffeloven, §267) eller brudd på åndsverksloven (Åndsverksloven, §5).

Straffbart nok?

Straffeforfølgelse er også sterkt knyttet til graden av straffbart innhold. De ekstreme, digitale overgrepene som ble avslørt i «Dark room» komplekset, ledet til at flere av de tiltalte ble idømt lange fengselsstraffer (Sundvor, 2019). Dette viser at alvorlige overgrep prioriteres, men av denne grunn plasseres også de mindre alvorlige forbrytelsene bakover i etterforskningskøen. Ressursene for å etterforske disse forholdene finnes ikke på nåværende tidspunkt. Ofre som opplever uønsket spredning av nakenbilder blir bedt om å dokumentere innholdet i bildene, for deretter å kontakte nettsamfunnet eller applikasjonstjenesten direkte (Gjerstad, 2016). I norsk kontekst er det hovedsakelig Slettmeg.no (Slettmeg.no), en gratis råd- og veiledningstjeneste, som enkeltpersoner benytter seg av for å få fjernet nakenbilder på nett. Dette handler derfor ikke om straffeforfølgelse av kriminelle forhold.

I møte med rettsvesenet opplever ofrene som er utsatt for nakenbildespredning at politiet ofte henlegger saken på bakgrunn av manglende bevis (Gjerstad, 2016). Ettersom nakenbildene spres på mindre krypterte nettsteder, kan de lettere spores gjennom IP-adresse enn hva som er tilfellet med innhold på det mørke nettet. Bevisinnhenting er derfor lettere i slike saker, selv om sakene oftere henlegges. I 2017 var den populære kommunikasjonsappen for gamere, «Discord» i medias søkelys. På en server som var opprettet ved utgang av 2016, ble tusenvis av nakenbilder av norske jenter delt (Solheim, 2017). Serveren ble stengt ned av Discord selv, men ingen brukere ble straffeforfulgt.

Skader unge kvinner

Discord-debatten gjorde offentligheten kjent med et mer allment og lett tilgjengelig nettsted med mindre straffbart innhold. Selv om innholdet er mindre straffbart, er konsekvensene alvorlig for de berørte. Gjennom «Dark room»-saken fikk vi kunnskap om det ekstreme skadepotensialet overgrepsmateriale har for barn og unge. I juni 2018 var VG i kontakt med rundt 100 jenter som var utsatt for ulovlig spredning av nakenbilder. Gjennom portrettintervjuer ble vi kjent med jenter som gav en detaljert beskrivelse av hvor ødeleggende deling av intime bilder på nett var psykisk, fysisk og sosialt. Alle jentene beskrev et liv som var blitt ødelagt og flere henlagte saker (Nærø, mfl, 2018a).

Unge kvinner utsettes systematisk for seksualisert vold og krenkende hendelser av ulik art på internett. The Nordic Gender Equality Fund sa at digitale krenkelser mot kvinner på internett, som netthets, stalking, identitetstyveri, opplastning og spredning av private data og deling av video og bilder uten samtykke forekommer regelmessig, og er et kjønnet problem med alvorlige følger for de berørte (KUN, 2017). Dette understøttes av EU parlamentets kommisjon Women`s rights and gender equality som skrev at 20 prosent av kvinner i EU har opplevd nettbasert seksuell trakassering (European Parliament, 2018). Dette viser at det i hovedsak er kvinner nakenbildespredningen berører. Politidirektoratet i Norge sier at de ikke har noen oversikt over hvor mange saker om nakenbildespredning som anmeldes eller henlegges. Seksjonssjef Harald Bøhler holder seg til å si at vi har et voldsomt problem (Nærø, mfl, 2018b).

#MeToo og offentlig gapestokk

Debatten rundt «Dark room»-operasjonen og Discord-appen fremhevet en ulovlig aktivitet som ble unisont fordømt i offentligheten. Det offentlige oppgjøret mot seksuell trakassering av kvinner ble ytterligere forsterket da hashtaggen «#MeToo» dukket opp i 2017. På den andre siden av Atlanterhavet gikk New York Times i 2017 til angrep på en av Hollywoods mektigste produsenter, Harvey Weinstein. Den anerkjente avisen avslørte årevis med seksuell trakassering på arbeidsplassen, noe som fikk verdensomspennende implikasjoner (Kantor & Twohey, 2017). Bak «#MeToo» hashtaggen dukket det opp tusenvis av personlige historier om seksuell trakassering og voldtekt. Siden den gang har begrepet blitt postet 19 millioner ganger på Twitter alene (Brown, 2018).

Kampanjen fikk også fart i Norge. I sosiale medier, i tradisjonelle kanaler og med demonstrasjoner i gatene ble det satt søkelys på seksuell trakassering. I de politiske sfærene ble det rullet opp flere saker og hendelser hvor politikere hadde utsatt andre partifeller for seksuell trakassering. Som VG's redaktør Gard Steiro (2018) skrev på lederplass var både kvinner og menn representert bak hashtaggen, og samtlige ønsket oppgjør med den uakseptable og «bøllete» oppførselen som unge kvinner ble utsatt for. På dette tidspunktet kunne det syntes som om norske borgere forente seg mot seksuelt krenkende atferd begått mot kvinner.

I etterkant av #MeToo foretok meningsmålingsbyrået Sentio en analyse på vegne av avisen Klassekampen. En av fire spurte sa i denne forbindelse at de hadde endret forståelse av hva seksuell trakassering var. I målingen kom det også frem at hver tredje mann sa at han var blitt mer forsiktig med hva han sa og gjorde (Vollan m.fl, 2018). Betydde dette at flere hadde tatt inn over seg de omfattende konsekvensene av seksuell trakassering, og derfor avstod fra det? Eller pekte det mot at personer hadde blitt redd for å uttrykke og bevege seg i det offentlige rom og i sosiale settinger?

De som deler nakenbilder

Var den offentlige fordømmelsen unison og reell, og hva mente de som delte nakenbilder selv? En artikkel som ble forbigått i stillhet høsten 2016, var et anonymisert intervju med en ung mann i artikkelen «Bilde-deleren» (Myrvang & Ajkic, 2016). I portrettintervjuet fortalte vedkommende om sin motivasjon for å innhente, dele og delta i spredningen av nakenbilder i forum på internett. Han mente den intime bildedelingen var «helt greit», og at han på denne

måten fikk uttrykt det han opplevde som urettferdighet rettet mot menn. Han hadde ingen medfølelse for de avbildede og sov godt om natten (Myrvang & Ajkic, 2016). Den unge lovbyrteren uttrykte handlinger og interesser som stod i sterk kontrast til det som på samme tid var blitt etablert i det offentlige rom.

Dette er den eneste artikkelen de siste to årene som tar for seg nakenbilledelerne sitt synspunkt på straffbare og kvinneundertrykkende handlinger. I mediekanaler har det vært storstilte uttalelser og avhandlinger som definerer og fordømmer handlingene til lovbyrterne som forkastelige. Vi vet fortsatt lite om hva som driver brukeren av slike nettfora. Den massive delingen av seksuelt krenkende materiale og overgrepbilder fortsetter med uforandret styrke på internett. For å kunne imøtegå den voksende problematikken med spredning av seksuelt krenkende innhold, trenger samfunnet innsikt i hvem disse menneskene er og hvorfor de handler som de gjør.

Et lite utforsket felt

Studier av digitale kriminelle krenkelser, overgrep og delinger av bilder eller video uten samtykke fra brukernes perspektiv, er lite omtalt i norsk kontekst. Forskningsprosjektene som foreligger i Norge er alle datert i nyere tid. De tar for seg barn, kvinner og unge sitt forhold til spredning av nakenbilder eller det strafferettslige perspektivet som fokuserer på enkeltindividets rett til vern mot straffbar bilde- og videodeling. Hovedsakelig er studiene masteroppgaver, statlig finansiert forskning eller meningsmålinger bestilt av mediehus. Ingen av de norske studiene tok for seg hvordan bildespredningen fungerer eller hvorfor den opprettholdes. Forskningen gav ikke innsyn i billedelerne eller hva som motiverer dem til handling. Det mangler derfor forskning på den mest sentrale aktøren i fenomenet; nakenbilledeleren selv.

Et generelt overblikk over noen av de nyere studiene viser hvor forskningsfokuset på nakenbilledeling har vært. Kinge (2017) har blant annet skrevet sammenfattende om de ulike instansene som behandler nettkriminalitet i dag, og gjennomfører intervju med slettmeg.no, Politiet, NorSIS og Datatilsynet. Fra et juridisk ståsted kartlegger hun utfordringene med personvern ved spredning av intime og krenkende bilder på nett (Kinge, 2017). Studien belyste hvordan ofre ble berørt av lovbrudd og hvordan fagpersoner prøvde å bekjempe bildespredning gjennom norsk lovverk. Skavlan & Viste (2018) undersøkte hvordan unge opplevde egne rettigheter, og hvordan de forholdt seg til deling av intimt bildemateriale med

venner og andre unge. Rønning (2018) viste hvordan lærere kan bidra til å forebygge nettovergrep gjennom samtale med elever. Som vi ser retter disse studiene seg mot problematikken med seksualisert bildespredning uten samtykke, men beskjeftiger seg ikke med brukerne som deler nakenbilder.

Selv om det finnes studier som nærmer seg innholdssiden i nakenbildedeling, vil disse ikke være relevant for å studere brukerne og deres handlinger. Lindberg (2018) skriver blant annet om hevnporno, og hvordan begrepet benyttes i norsk presse. Dette kan være problematisk når en skal studere en spesifikk gruppe mennesker sine handlinger. Stroud (2014) skrev blant annet kritisk om «the growing plague» han mener hatporno er. Studien benytter John Deweys pragmatisme, ettersom Stroud mener dette kan vise kompleksiteten i menneskers moralske valg. Denne studien belyser nakenbildedeling med fra et normativt og moralsk perspektiv, men viser også hvordan begrepet om hevnporno er et dårlig utgangspunkt for nøytral og objektiv analyse om en skal studere et ukjent fenomen.

Den norske studien som er mest nærliggende å se på i dette forskningsprosjektet er Hermstad (2006) sin doktoravhandling «Forbrytelse og selvforståelse», en kvalitativ studie om menn dømt til fengsel for overgrep. Denne oppgaven er interessant for forskningsprosjektet ettersom Hermstad belyste mennenes egen forståelse av sine handlinger og hvordan de forholdt seg til spørsmål om skyld. På denne måten fremhevet Hermstad den stigmatiserte gruppen med mennesker sine egne beskrivelser og perspektiver. Forskeren viste på denne måte hvordan man kunne gå frem for å studere en utfordrende problematikk.

Fra forskningen som foreligger blir det tydelig at nakenbildedelingen er belyst uten å ta hensyn til nakenbildedelerne selv. Dette kan det være flere grunner til ettersom fenomenet med nakenbildedeling relaterer seg til fremveksten av et fritt og tilgjengelig internett i nyere tid. Hvor den norske forskningsverdenen henger etter har de landsdekkende mediehusene gått hardt til verks for å belyse de omfattende påkjenningene de pårørende har blitt utsatt for og avdekke og oppsøke brukerne av anonyme netttora. Det haltende forskningsgrunnlaget gjør imidlertid det relevant å undersøke brukerne som deler nakenbilder.

Uforenelige motpoler

Samtidig som det foregår hyppig deling av digitalt, seksuelt krenkende innhold i anonyme netttora, snakkes det høylytt om et samfunnsproblem som vi i helhet fordømmer. Den

offentlige, internasjonale og unisone fordømmelsen av seksualiserte, visuelle overgrep henger ikke sammen med de reelle handlingene som vi ser hos brukere på internett. Hvem er så disse menneskene som deler nakenbilder på nettfora, om de ikke er en av folket? Hva vet vi egentlig om den kriminelle aktiviteten de bedriver? Tør vi egentlig å forkaste antagelser, frykt og fordommer, for å oppnå innsikt i nakenbilledelerens liv og handlinger?

Mitt bidrag til dette forskningsfeltet vil være å sette søkelys på den utøvende parten av den seksuelle bildespredningen, og prøve å forstå og formidle hva som opptar dem. Dette vil gi samfunnet innsikt i en aktivitet som per nå er mer eller mindre ubelyst.

Problemstilling

Jeg ønsket å vite mer om de som ikke deltar i den offentlige debatten rundt deling av seksuelt krenkende innhold på internett; de tusenvis av menneskene som til enhver tid tilbyr og etterspør seksuelt krenkende bildemateriale digitalt.

Målet med denne studien er å identifisere brukernes handlingsmønstre på et spesifikt nettforum der deling av intimt og krenkende bildemateriale er hovedfokus. Jeg tok derfor utgangspunkt i disse spørsmålene:

Hva er hovedmålet til brukerne som deler nakenbilder på det anonyme nettforumet?

For å svare på problemstilling har jeg fokusert på tre forskningsspørsmål:

- 1: På hvilke måter benytter brukerne nettforumet?
- 2: Hva er problematisk for brukerne og hvordan løser de problemene?
- 3: Hvilke strategier benytter brukerne for å nå hovedmålene sine?

KAPITTEL 2:

DATA OG METODE – VEIEN MOT TEORIDANNING

Fenomenet nakenbilledeling er en pågående belastning for de berørte og en utfordring for det norske og internasjonale samfunnet. Det finnes lite informasjon om hvem bildedelerne er. Dette førte oppmerksomheten min i denne studien mot menneskene som utførte handlingene. Jeg ønsket å belyse hvorfor og hvordan disse menneskene delte nakenbilder. Resultatet av metoden er en teori om distansert kvinnefokusering.

Dette kapitlet klargjør innledningsvis den metodiske veien mot forskningsobjektet. Dette er viktig ettersom studieobjektet la føringer for metodebruk i prosjektet. Derfor vil jeg først presentere hvordan man kan tilnærme seg et kriminelt forskningsobjekt etisk forsvarlig og forklare kort hvorfor jeg valgte grounded theory som metode. Deretter vil jeg redegjøre for forskningsobjektet og datamaterialet i studien, før jeg tar fatt på de ulike forskningsstadiene og prosessene ved å utvikle en grounded theory. Avslutningsvis vil det gis en redegjørelse for studien i et grounded theory perspektiv.

Kvalitativt utgangspunkt

Ettersom fenomenet nakenbilledeling er komplekst, kontroversielt og etisk utfordrende, måtte jeg gjøre en rekke overveielser i den innledende fasen av forskningsprosjektet. Disse overveielsene gjaldt valg av forskningsobjekt, etiske utfordringer tilknyttet dette og hvilken metode som var best egnet til å belyse tematikken. Basert på den manglende forskningen på området og min manglende kjennskap til dette fenomenet, var kvalitativ metode et godt utgangspunkt for analyse. En kvalitativ og utforskende studie ville kunne sikre en åpen tilnærming til studieobjektet og gi data flere dimensjoner gjennom rike beskrivelser av menneskenes egne opplevelser (Gentikow, 2012: 38). Denne åpne tilnærmingen er viktig på grunn av oppgavens art. Å utforske en sosial og kulturell praksis som tok høyde for brukernes erfaringer kvalitativt, krevde at jeg som forsker kunne sette egne fordommer i baksetet. Dette lot seg best gjøre ved å forske induktivt og la konkrete data lede meg mot abstrakt innsikt.

«Generating good ideas also require the analyst to be a non-citizen for the moment so he can come closer to objectivity and to letting the data speak for itself, and further from issue orientations implicit in the data which can dictate a biased view of it» (Glaser, 1978: 8)

De metodiske avveielserne jeg foretok og ønsket om objektivitet var utgangspunkt for at jeg endte opp med å benytte grounded theory som metode i prosjektet.

Å nærme seg studieobjektet

Ved prosjektoppstart ble jeg gjort oppmerksom på et norsk nettforum hvor brukerne delte seksualisert og krenkende innhold av unge, norske kvinner. NRK P3s sak om «bilde-deleren» (Myrvang & Ajkic, 2016) var katalysator for min nysgjerrighet rundt nakenbildespredning og handlingene som fulgte. Etter samtaler med venner og noen kjappe googlesøk fant jeg frem til et norsk nettforum hvor nakenbildedeling var hovedfokus. Kommunikasjonen mellom brukerne av forumet vakte en umiddelbar forskningsmessig interesse og ble grunnlaget for empiribaserte teorien som jeg har utviklet i prosjektet.

Nettforumet var et godt utgangspunkt for å finne informanter til en studie av dem som deler nakenbilder. Ettersom brukerne av nettforumet sjelden var synlig i den offentlige debatten eller i media ellers, var det naturlig å søke mot stedet bildedelerene selv opererte. Nettforumet jeg fant var tilgjengelig for alle med et tastetrykk, og hadde mange brukere. Som forsker trengte jeg verken avansert teknologisk kompetanse, utstyr eller verifisering fra andre brukere for å få tilgang til deres univers. En hel verden åpenbarte seg samtidig med de første etiske og metodiske utfordringene i forskningsprosjektet.

Ettersom jeg ønsket å forske på brukernes opplevelser og handlinger, måtte jeg finne en kvalitativ metodisk fremgangsmåte som egnet seg for prosjektet. Metoden måtte kunne ivareta personvernet til brukerne og enkeltmennesker som kunne blitt berørt av forskningen, på samme tid som jeg kunne belyse det jeg var på jakt etter. Som Moe (2013: 35) skriver kreves det særlig omtanke og kunnskap om etikk, lover og regler når en behandler eller samler inn personopplysninger i forskningsprosjekter. Jeg ønsket å studere brukere som bedrev aktivitet som befant seg i en kriminell gråsoner, samtidig som handlingene deres berørte sensitive tredjeparter. Dette medførte spesifikke føringer for metoden jeg som forsker kunne benytte.

Utfordrende forskningsobjekt

I forskningens innledende fase ønsket jeg å snakke med brukerne selv, men dette slo jeg raskt fra meg. De forskningsetiske komiteene fremsetter flere retningslinjer for god vitenskapelig praksis i samfunnsvitenskapelig forskning. Dette omhandler informasjonens sensitivitet og de berørte partene. Som forsker hadde jeg ansvar for å ivareta eventuelle deltakere sitt personvern, unngå å påføre forskningsobjekter eller tredjeparter belastninger eller skade. Særlige krav stilles det til forskning for beskyttelse av barn og unge, eller andre grupper i samfunnet hvor holdninger eller verdier er alternativ eller atypisk (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2016; De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2018). NSD har spesifikke krav når det gjelder innsamling, lagring, behandling og publisering av data i forskningssammenheng (NSD, 2018). Å gjennomføre kvalitative intervjuer med mennesker som delte nakenbilder ville skapt en rekke problemer for forskningsprosjektet, som ikke var hensiktsmessig i en kort studie.

Å foreta kvalitative intervjuer av brukerne for å få deres egne synspunkt på nakenbilledeling er vanskelig å gjennomføre i forskningssammenheng. Personene opererer utenfor den tradisjonelle offentlige sfæren av ulike grunner. Det vil for det første alltid være en fare for at en vil skremme eller støte fra seg de fleste brukerne om man går inn på et slikt forum som forsker. For det andre risikerer brukerne av forumet straffeforfølgelse for aktiviteten på nettstedet, og for det tredje kunne gjennomføring av intervjuer påført brukerne og de unge kvinnene som er avbildet på nettstedet ytterligere skade.

De etiske kravene til forskningsstudier gjør studieobjektet mer eller mindre utilgjengelig for forskeren. Dette gjelder spesifikt kvalitative studier som tar utgangspunkt i lovbryternes egne forståelser og vurderinger av deres handlinger. Etter en samlet vurdering av forskningsmessige konsekvenser og de berørtes sårbarhet besluttet jeg å ikke gjennomføre kvalitative intervjuer av de som deler nakenbilder. Den utfordrende forskningssituasjonen kan bidra til å forklare at seksualisert bildespredning foreløpig er et lite utforsket felt, og kan være grunnen til at fleste studier hovedsakelig tar for seg juridiske utfordringer.

Å forske på det kriminelle

På bakgrunn av forskningsetiske overveielser valgte jeg å rette fokuset mot brukernes kommunikasjon på nettstedet, og analysere denne kommunikasjonen på en etisk forsvarlig

måte. For at studien skulle kunne gjennomføres, var det viktig at jeg unngikk de etiske fallgruvene med personvern. Ved å velge å studere kommunikasjonen på nettstedet, omgikk jeg samtidig NSD sine strenge krav til behandling av sensitivt materiale. Jeg valgte en fremgangsmåte for prosjektet som gjorde at ingen personopplysninger ble behandlet i forskningen. Jeg var i kontakt med NSD flere ganger i løpet av forskningsprosjektet for å forsikre meg om at prosjektet ikke brøt lovpålagte plikter knyttet til forskning.

Denne avgjørelsen betydde for meg som forsker at jeg ikke kunne lagre eller behandle noe datamateriale som direkte eller indirekte kunne identifisere enkeltpersoner. Datamaterialet måtte derfor anonymiseres helt, og ingen personidentifiserende opplysninger kunne lagres underveis. Ettersom jeg ikke lagret informasjon, vil det heller ikke gis eksempler som direkte sitat eller skjermdumper av nettforumet i forskningsprosjektet. Som forsker ville det heller ikke vært ønskelig å bidra til en mulig forlengelse av et potensielt lovbrudd, som kunne ha påført de involverte og de avbildede ytterligere skade. Stroud (2014) skrev at når en identifiserer typiske sider som deler nakenbilder gjennom media og rettslige avgjørelser, øker også pågangen til sidene. I arbeidet med masterprosjektet ønsket jeg ikke å øke offentlighetens søkelys på siden, og av den grunn er selve forumet også anonymisert.

Ettersom jeg ikke kunne kontakte brukerne av forumet, ble det relevant å se på metodiske retninger som inneholder element av observasjon. Å studere brukernes interaksjon på nettforumet uten deres viten kan betraktes som «skjult observasjon». Tjora (2017: 78-80) skriver at dette kan være etisk betenkelig i forskning, ettersom det fratrar personen mulighet til å trekke seg fra studien eller være informert om at de blir studert. Hovedsakelig dreier betenkelighetene seg om arenaen som studeres oppleves som offentlig eller privat (Tjora, 2017: 79). Ettersom forumet var lett tilgjengelig på det åpne nettet, og hadde flere brukere, regnet jeg forumet for å være en offentlig plattform. Jeg måtte derfor vurdere om forskningen kunne generere viktig samfunnsrelevant data som ellers ville vært vanskelig å oppdrive.

Metodisk tilnærming til forskningsfeltet

Det innledende målet med forskningsprosjektet som handlet om å undersøke brukernes synspunkter på anonym nakenbilledeling, gjorde at jeg måtte velge metode nøye. For å studere brukernes handlinger og kommunikasjon på forumet trengte jeg en metode som kunne ta høyde for etiske og personvernrettede problemstillinger, men samtidig lot meg hente informasjon fra brukernes handlinger på forumet.

I forkant av prosjektoppstart hadde jeg blitt oppmerksom på grounded theory. Dette defineres som en metode for hvordan man kan oppdage og generere teori fra data, gjennom systematisk og samtidig innhenting og analyse (Glaser & Strauss, 1967: 1). Dette var relevant for forskningsprosjektet ettersom kjernen i grounded theory er å identifisere menneskers handlingsmønstre og strukturer (Glaser, 1978: 69). Ved prosjektstart var feltet ukjent for meg. Jeg visste ikke hva som var det viktigste for brukerne og det var dette jeg skulle undersøke. Ved å benytte grounded theory kunne jeg, uten å benytte eksisterende teori eller hypoteser til å veilede arbeidet, la brukernes problemer og prosesser fremkomme naturlig i datamaterialet (Glaser, 1978: 5). På denne måten gav grounded theory meg en måte å si noe om brukergruppens handlingsmønstre, samtidig som jeg kunne være åpen i møte med data.

Brukerne sin aktivitet på forumet var krevende å møte som forsker. Det har vært spesielt viktig for meg å møte dataene på nøytral grunn, og avstå fra alle normative vurderinger. Som Glaser skriver: «the emphasis is on behavioral patterns, not personal patterns» (Glaser, 1978: 69). Mitt mål som forsker har ikke på noe tidspunkt vært å fordømme brukernes handlinger, men å forstå og forklare hvordan og hvorfor brukernes handlinger fungerer og oppstår. Grounded theory var derfor en god måte å sikre at jeg til enhver tid fokuserte på brukernes handlinger, heller enn forutinntatte tanker om deres aktivitet.

Selv om grounded theory var en tidkrevende metode å forstå, benytte og mestre var den eksepsjonelt god til å ta høyde for utfordringene med å studere anonyme nakenbilledelere. Grounded theory gav verdifull innsikt i hvorfor brukerne handlet som de gjorde.

Studieobjekt

Nettforumet var et anonymt, globalt billedelingssamfunn, beryktet for deling av nakenbilder uten samtykke. Ettersom nettforumet var internasjonalt var forumet delt inn i ulike sider etter land. Derunder fantes ulike underkategorier, som stedskategorier eller bildetyper. Den norske delen av nettforumet hadde sin egen underside. Det nøyaktige antall brukere på den norske delen av forumet kan ikke påvises, men den norske siden hadde betydelig aktivitet hver eneste dag. Jeg valgte å ta utgangspunkt i den norske sfæren på nettforumet, og da spesifikke stedskategoriene for de større byene i Norge i mitt forskningsprosjekt. Nettforumet hadde i en årrekke vært gjenstand for henvendelser om krenkende atferd og misbruk ved deling av bilder i både norsk og internasjonal sammenheng. På tross av privatpersoners årelange kamp mot

billedelingsforumet, vant forumet sjelden spalteplass i norske medier. Det var ikke før jeg var halvveis i studien i 2018 at nederlandsk politi suksessfullt beslagla nettforumet sin server og arresterte mistenkte. I motsetning til tidligere mislykkede forsøk på å stoppe aktiviteten på forumet, ble nettforumet nå historie. Forumet forsvant på dette tidspunktet fra verdensveven. Dette hadde heldigvis liten innvirkning på studien og utvikling av teori, ettersom datainnhentingsfasen var overstått. Jeg kunne på dette tidspunktet ikke gå tilbake å sjekke med selve forumet, og måtte stole på at jeg hadde fått med meg det viktigste i feltnotater, memoer og koder. Hjälmhult (2014: 27) skrev at det viktigste i materialet, vil en huske. Dette har også vært min erfaring underveis i teoriutviklingen.

Aktiviteten på nettforumet dreide seg hovedsakelig om å dele nakenbilder. Alle kommentartråder og debattinnlegg handlet om å finne, dele og spre bilder. Innholdet og bildene som var delt på siden befant seg stort sett i en strafferettslig gråsoner. Det ble ikke skildret alvorlige overgrep på den norske delen av nettforumet, eller i kommentartrådene jeg fulgte underveis i prosjektet. For å kunne velge nettforumet som studieobjekt var det avgjørende for meg som forsker at bildene ikke skildret grove overgrep, voldtekter eller tilfeller av barnepornografi. Dette var viktig for at forskningen skulle være forsvarlig etisk. Bildene var derimot av tvilsomt opphav, og det var klart at bildene befant seg utenfor sin opprinnelige eller tiltenkte kontekst. Som Citron & Franks skrev (2015: 346) er dette ofte tilfelle med deling av nakenbilder på nett. Bildene kunne være hentet fra sosiale medier som Snapchat, Instagram og Facebook. Bildene bar preg av å ha vært tiltenkt privat kommunikasjon, da noen av de var tatt i intime situasjoner med partnere. Enkelte bilder var tilegnet ulovlig i offentlig dusj eller garderober. Jentene i bildene kunne være avbildet helt nakne, men også kun med utsnitt av ansiktet. På samtlige bilder var de avbildede jentene sin identitet avslørt eller etterspurt.

Sideoppsettet og design på nettforumet var enkelt og brukerne hadde et fåtall funksjoner tilgjengelig. Brukerne kunne hovedsakelig opprette og starte kommentartråder, skrive kommentarer og dele bilder. Øverst på siden kunne en velge land, landsdel og ulike bildekategorier som eksempelvis «Hall of fame», hvor de «beste» bildene var samlet på tvers av landegrenser. I sidens hovedfokus var en stor dialogboks hvor en kunne opprette kommentartråder og dele bilder. Her kunne hver trådstarter gi innlegget et navn som illustrerte tema og hvilken landsdel innlegget rettet seg mot. Deretter fulgte alle innleggene og aktiviteten som var på siden. De mest aktive trådene ble alltid flyttet øverst.

Nettforumet opererte ikke med profiler for hver av brukerne slik som andre diskusjonsnettsteder, som for eksempel Reddit. Alle brukerne var anonymisert. Brukerne kunne selv velge et kallenavn da de startet tråder eller skrev kommentarer. Hvis brukerne ikke benyttet seg av kallenavn var det mulig å skille de ulike deltakerne i hver tråd fra hverandre basert på et identifiserende nummer som ble gitt hver deltaker. Dette var det eneste som kunne skille brukerne fra hverandre. Identifikasjonsnummeret gjorde det også mulig for brukerne å finne igjen sin egen post, slik at en kunne slette denne. Hvis en bruker postet et bilde på nettforumet kom det automatisk opp en google bildesøk knapp ved siden av bildet, som gjorde det mulig å finne bildet andre steder på nettet. Hvis bildene som ble publisert var hentet fra for eksempel Instagram, var det lett å avsløre vedkommende sin identitet om ikke navnet allerede var postet. På hvert av innleggene stod det hvor mange svar det var. Dette kunne eksempelvis være: 192 kommentarer og 11 bildesvar. Dette gjorde det lett å se aktiviteten på siden, ettersom de mest aktive trådene ble flyttet oppover.

Datamaterialet

Teorien ble utviklet fra analyse av omtrent 20 kommentartråder på nettforumet. Disse kommentartrådene er analysert over fire måneder gjennom vinter og vår 2018. Jeg fulgte brukerne på nettforumet totalt rundt åtte måneder før det ble stengt ned. Personene som studien fokuserer på er de som er aktive på siden, og gjør seg synlig for meg som forsker. De inaktive eller passive brukerne fanges ikke av den metodiske fremgangsmåten i studien. Av denne grunn omtaler jeg personene i studien som brukere. Basert på kommunikasjonen på siden kan en fastslå at de fleste brukerne i studien er menn.

Kommentartrådene jeg valgte ut rettet seg hovedsakelig mot de største byene i Norge, som Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim, for å kunne sikre bredde i data. Hver av kommentartrådene har hatt ulik lengde, mengde deltakere og innhold. Sammenlagt er over 100 ulike studieobjekter identifisert i analyseprosessen. Hver kommentartråd inneholdt minimum to bilder, men kunne også ha flere dusin bilder. I hver av kommentartrådene kunne det være over hundre enkeltstående kommentarer eller bildedelinger. Disse kunne bestå av enkeltord, setninger eller lengre diskusjoner. I datamaterialet vektlegges hovedsakelig kommunikasjonen mellom brukerne, og hvordan de relaterer seg til bildene som publiseres. Data i prosjektet har derfor vært det som i grounded theory kalles for «baselinedata» eller «grunndata». Grunndata er informasjon som er lett tilgjengelig og som ikke er fortolket på

noen måte, men viser spontane og utilsørte reaksjoner (Gynnild, 2014: 21). Ved å benytte baselinedata får en i prosjektet et reelt bilde av brukernes atferd, uten at dette er tolket av brukeren selv eller andre.

Som Glaser og Strauss (1967: 49) skrev tar innsamlingen sikte på å belyse så mange egenskaper og nyanser ved materialet som mulig. Dette vil gjøre det mulig å finne ulike kategorier i materialet og kategoriene vil senere kunne relateres til hverandre. Glaser og Strauss (1967: 69) skrev at i begynnelsen er datainnsamlingen størst, og avtar gradvis ettersom kategoriene i datamaterialet fremstår forholdsvis raskt. Dette var også min opplevelse når jeg utførte datainnsamlingen. Da jeg nærmet meg analyse av 16 kommentartråder, oppstod det færre egenskaper eller nyanser i materialet. Jeg kodet ytterligere tre kommentartråder, for å sikre at teorien ville bli så rik som mulig. Da nettforumet ble stengt ned ble det tydelig at dette var en god avgjørelse, ettersom det gjorde meg som forsker sikker på at jeg hadde et rikt utgangspunkt.

Datainnhenting i grounded theory styres hovedsakelig av dens relevans for teorien som er under utvikling (Gynnild, 2014: 21). Dette tillot meg senere i analyse og kodingsprosessen å benytte meg av andre kilder enn nettforumet. Etter at nettforumet ble stengt dukket det opp flere anonyme twitterkontoer hvor brukerne av nettforumet deltok i debatter om stengingen av nettstedet. Jeg tok utgangspunkt i den mest aktive twitterbrukeren, og fulgte vedkommende i en to ukers periode i mai 2018. Brukeren tilførte ingen nye nyanser til teorien som var under utvikling, men bekreftet i hovedsak det som hadde synliggjort seg i løpet av datainnsamling og kodingsprosessen.

Innføring i grounded theory

Da jeg skulle sette meg inn i metoden, leste jeg den originale litteraturen om klassisk grounded theory utviklet av Barney G. Glaser og Anselm L. Strauss. Forskningsprosjektet baserer seg i stor grad på den første boken om den sosiologiske metoden i boken «The Discovery of Grounded Theory» (1967). Denne boken gir en generell innføring til metoden. I 1978 utgav Glaser boken «Theoretical Sensitivity», hvor han oppdaterer, tilfører og klargjør materiale i den originale utgivelsen. Denne boken har vært hjelpsom til å få et klarere bilde av hva de ulike stegene i teorien går ut på. Jeg har også benyttet den norske boken «Innføring i Grounded Theory» (2014) av Hjälmhult, Giske og Satinovic, for oversatte forklaringer og

eksempel på å benytte og utvikle grounded theory i praksis. Boken gir en god, samlet forklaring på den metodiske veien til å ferdigstille en grounded theory. Denne boken har bidratt til å klargjøre de ulike begrepene Glaser benytter, og gitt eksempler og forklaringer på hvordan de kan oversettes til norsk. De norske begrepene gav meg større forståelse for metoden og benyttes også i teorien.

Flere utgivelser om grounded theory har i etterkant bidratt til at metoden har utviklet seg i forskjellige retninger, blant annet av Strauss og Corbin i «Basics of qualitative research» (1990). Hvor Strauss fokuserte på utviklingen av flere analytiske verktøy og hjelpemidler og større fokus på konsepter, fastholdt Glaser på viktigheten av å utvikle teori, eller gjøre grounded theory heller enn å utvikle metoden (Bryman, 2016: 572) I denne studien er det Glaser og Strauss opprinnelige verk om klassisk grounded theory som benyttes. Som Gynnild (2014: 15) skrev er forskningsmetoden detaljert beskrevet og dokumentert i en rekke ulike bøker og vitenskapelige artikler. Dette var avgjørende for metodevalg ettersom det gjorde det lettere å sette seg inn i teorien for en nybegynner.

Glaser og Strauss skrev at en oppdager og utvikler grounded theory gjennom systematisk innhentet data fra forskning. Gjennom analyse og konstant sammenligning av materialet, utvikler forskeren konseptuelle kategorier og deres egenskaper som viser eller forutser praksis eller atferd på det undersøkte feltet. Den utviklede teorien blir på denne måten en hypotese om hvordan feltet henger sammen og fungerer. Grounded theory beskjeftiger seg med hva som skjer på feltet, og forskningen opererer derfor ikke med «funn». På denne måten blir grounded theory en løpende teoretisk diskusjon, som kan modifiseres med nye data (Glaser & Strauss, 1967: 31-33). Heller enn å verifisere eller avkrefte allerede eksisterende teori, er målet i grounded theory generering av ny teori (Glaser & Strauss, 1967: 23).

Å gjøre grounded theory er derfor en utfordrende prosess. Ved oppstart av forskningsprosjektet hadde jeg liten kunnskap om metoden. Dette har gjort arbeidet med å utvikle grounded theory krevende. Samtidig som jeg genererte teorien i prosjektet, lærte jeg meg grounded theory. Dette var også den eneste måten å virkelig forstå konseptet, metoden og metodologien som grounded theory er. De originale verkene har vært et solid utgangspunkt for analyse og et viktig verktøy de gangene jeg møtte metodiske utfordringer. Hver gang jeg leste den originale litteraturen, fikk jeg større forståelse for metoden. De største utfordringene jeg møtte som forsker, fant jeg også svar på i litteraturen. Grounded theory gav viktige redskaper som var avgjørende for at jeg skulle komme videre i arbeidsprosessen. Grounded theory har på denne måten gjort det mulig å fange det jeg skulle undersøke, samtidig som det

gav en håndfast fremgangsmåte for å gjøre dette. Den nøye gjennomførte metoden forklarte hvordan alle problemene jeg møtte som forsker kunne løses. Glaser (1998: 225) skriver at å lære grounded theory er «a delayed action phenomenon». Å skrive ut en grounded theory har vært en tidkrevende prosess. Det har tatt tid å løfte beskrivelse av brukernes handlinger til et abstrakt, teoretisk nivå.

De ulike stadiene i grounded theory

Når man skriver grounded theory identifiserer man hva som er det viktigste for de man studerer: hva som er brukernes hovedanliggende. I forskningsarbeidet finner man ut hvordan brukerne håndterer og løser sitt hovedanliggende, og dette defineres i kjernekategori. Kjernekategori er den overhengende løsningen på deltagerens problem og viser variasjoner i atferd. Kjernekategori strukturerer på denne måten alle handlinger og strategier brukerne benytter og som forskeren har identifisert i analyseprosessen. Underkategoriene har forskjellige egenskaper, men alle kan relateres til kjernekategori (Glaser, 1978: 93; Satinovic, 2014: 38). Som Glaser (1978: 93) skrev genereres teorien rundt denne kjernekategori ettersom kjernekategori er det som knytter datamaterialet sammen;

«categories and their properties has the prime function of *integrating* the theory and rendering the theory dense and saturated as the relationships increase» (Glaser, 1978: 93).

Å generere en grounded theory krever at man følger de ulike forskningsskrittene i prosessen nøye. I klassisk grounded theory består de ulike trinnene av datainnsamling, åpen koding, selektiv koding, teoretisk koding og til slutt å skrive ut teorien. Trinnene tar for seg de ulike stadiene man konstant beveger seg mellom og sammenligner. Dette er noe som også skiller grounded theory fra andre metodiske tilnærminger, ettersom en arbeider med alle de forskjellige stadiene i forskningsprosessen samtidig (Bryman, 2016: 411). Å skrive ut og ferdigstille en grounded theory er derfor en lang prosess. Dette var et avgjørende trinn i utviklingen, ettersom jeg fikk ny innsikt i stadiene for hver gang jeg returnerte til dem. For hver gang jeg gikk frem eller tilbake mellom forskningsstadiene, måtte jeg lese litteraturen om metoden på nytt. Det ble nødvendig som førstegangsforsker ettersom jeg trengte en stadig større innsikt og kunnskap om grounded theory. Dette sikret meg en bedre forståelse for metoden, men gjorde også prosessen tidkrevende, ettersom jeg hele tiden manglet følelsen av kontroll. I sin tur gjorde usikkerheten at jeg hele tiden forsøkte å utvikle teorien i tråd med

den klassiske litteraturen. Resultatet ble til slutt en grounded theory som identifiserte brukernes hovedanliggende og hvordan de løser dette.

Begrepsutvikling

En sentral byggestein i grounded theory er at forskeren selv begrepssetter datamaterialet underveis i kodingsprosessen. Som Glaser skrev:

«The researcher is empowered to discover and generate new categories and their properties, instead of being forced to use received concepts» (Glaser, 1998: 133).

I grounded theory utvikler en begreper som er empirisk forankret i data, heller enn å benytte eksisterende kategorier. Østerlie (2014: 61) skrev at poenget i grounded theory er å identifisere mønstre i den sosiale virkeligheten, samtidig som en begrepsfester mønstrene i dataene. Begrepene er derfor en sentral inngangsdør til å forstå den utviklede teorien. Som Gynnild (2014: 21) skrev kan begrepene en utvikler i kodingsprosessen bygge bro mellom teori og praksis, men også mellom forskere og personene det forskes på. Ved å utvikle begreper som er enkle å forstå, dekkende og klare, vil begrepene fange essensen i teorien og bidra til aha-opplevelser for leseren.

Å utvikle egne begreper fra data var en ny og spennende prosess. Begrepene jeg utviklet skulle være enkle nok til å identifisere noe spesifikt, men også vide nok til å få med seg alle egenskaper og variabler. Å begrepsfeste kjerne-kategorien gikk raskt, og var avgjørende for at jeg kunne gå videre i analyseprosessen. Brukernes hovedanliggende tok derimot lengre tid å begrepsfeste. Dette var først mulig etter jeg ante konturene av kategoriene som utgjorde kjerne-kategorien. Hovedanliggende har derfor vært gjennom flere revisjoner, før jeg endte opp med å kalle teorien for «distansert kvinnefokusering». Dette var også øyeblikket teorien falt på plass for meg som forsker. Jeg fulgte også Glaser sin gerunding-ending på begrepene, som viser handlingsorientering (Østerlie, 2014: 63). Dette var hjelpsomt for meg som ny til grounded theory, ettersom det sikret at jeg ikke fokuserte på personene, men heller på deres atferd. En god grounded theory skal være uavhengig av tid, sted og personer. Å utvikle begreper blir derfor viktig for å gjøre forskningen anvendbar utover det spesifikke feltet forskeren har undersøkt (Gynnild, 2014: 16).

Memos og sortering

Glaser (1978: 83) sitt anbefalte analyseverktøy for å jobbe med de ulike stadiene i teoriutvikling er «memos». Memo-skriving tar utgangspunkt i at forskeren skriver ned ideer, koder og sammenhenger som en finner i materialet, idet det de dukker opp. Glaser (1978: 83) skrev at kontinuerlig memoskriving gjennom hele prosessen fanger «the frontier of the analyst`s thinking». På denne måten får forskeren som gjør grounded theory mulighet til å gå tilbake i materialet uten å glemme tankeprosessen. Etersom jeg i kodingsprosessen ikke skulle lagre noe data av hensyn til personvern, ble memo-skriving og notater det sentrale og viktigste verktøyet for å utarbeide kategorier. Etter anbefaling fra veileder skrev jeg også ned alle tanker som jeg hadde underveis i arbeidsprosessen, heller enn å snakke om disse til andre. Dette resulterte i en stor mengde notater, som var lett tilgjengelig for meg. På denne måten bremsset jeg ikke min egen interne tankeprosess, men klarte å fange den før den forsvant eller ble glemt. Å benytte meg av memos i grounded theory har på denne måten vært en selvstendig og personlig prosess som utviklet mine analytiske ferdigheter.

Jeg skrev memos på alt fra jeg startet til jeg sluttet prosjektet; det som skjedde i materialet, brukernes beskrivelser, egne tanker om det jeg så, mulige kategorier, egenskaper og kjennetegn ved kategoriene. I tråd med Glaser (1978: 84) memooppskrift, skrev jeg en setning, et ord eller en paragraf for seg. Ved å benytte postit-lappene på denne måten fikk jeg et rikt datamateriale som var lett å sortere mot oppgavens slutt.

Kodingsprosessen

I grounded theory er kodingsprosessen sentral for å kunne generere og utvikle en teori. Utviklingen av koder skjer samtidig med datainnhenting i grounded theory. En sammenligner og bearbeider kodene og data konstant, og beveger seg frem og tilbake i analyseprosessen (Bryman, 2016: 573-577). På denne måten kan en si at utviklingen av koder er en løpende prosess. Relevant data fremheves, ved at en reduserer mindre viktig data etter hvert som en kommer utover i kodingsprosessen. Dataen som er igjen kategoriseres, og er det som utgjør den ferdig genererte teorien. Disse kodene eller kategoriene forklarer hva som skjer i materialet, og er det som binder det sammen til en teori (Glaser, 1978: 55). Denne prosessen viser også hvordan en i grounded theory starter ved å beskrive hendelser i data, samtidig som man beveger seg mot et høyere nivå av abstraksjon i kategoriene. Selve kodegenereringen

deles i grounded theory inn i forskjellige stadier. De tre stadiene eller nivåene jeg benyttet i kodingen var åpen, selektiv og teoretisk koding.

Åpen koding

Det første steget i kodingsprosessen i grounded theory er åpen koding. Glaser (1978: 56) skrev at målet her var å generere et sett av kategorier og deres egenskaper. I den åpne kodingsfasen skriver forskeren ned hendelser eller utsagn i materialet. Alle hendelsene gis en kode, og grupperes ut i fra denne koden sammen med andre koder. Om hendelsen ikke passer med de andre kodene, gis den en egen kode. Kodene kan være ord og uttrykk som informantene benytter selv eller fagbegrep. Kodene en skaper blir utgangspunkt for å lage kategorier. Når en utvikler grounded theory ønsker en å finne så mange kategorier som mulig. (Glaser, 1978: 56; Hjalmlhult, 2014: 27).

I starten av den åpne kodingsfasen tar forskeren med all informasjon i datamaterialet. Denne fremgangsmåten ble viktig da jeg skulle finne kategorier i datamaterialet. Jeg gikk gjennom datamaterialet linje for linje og kodet hendelsene underveis. Dette fungerte bra ettersom jeg da enkelt kunne ta for meg alle innlegg i kommentarfeltet hver for seg. Jeg fortsatte den åpne kodingen gjennom alle postene, samtidig som jeg skrev ned forslag til overordnede kategorier underveis. Jeg nærmet meg etter hvert det Glaser og Strauss (1967: 61) omtaler som «theoretical saturation» eller metning, i materialet. Den åpne kodingen avtok naturlig, ettersom ingen nye hendelser ble synlige data.

Innholdet på nettforumet var krevende å arbeide med, og jeg valgte derfor å studere kommentartrådene i kortere intervaller over lengre tid. Jeg valgte å arbeide på denne måten, ettersom jeg ikke ønsket å bli overveldet av innholdet. Det var viktig for meg å ha en distanse til materialet som møtte meg. I den åpne kodingsfasen stilte jeg meg spørsmål underveis for å sikre at kodingsarbeidet fokuserte på brukernes prosjekt. I tråd med Glasers (1978: 57) råd stilte jeg meg spørsmål som: Hva er denne dataen en studie om? Hvilken kategori indikerer denne hendelsen? Hvilken kategori eller egenskap er dette? Dette bidro til innsikt i data, og gjorde det mulig å se egenskaper og sammenhenger.

Selektiv koding og teoretisk koding

Den selektive kodingsfasen starter når det viktigste for brukerne er identifisert og forskeren har fått grep om hva kjernekategori er. Den selektive kodingsprosessen styres hovedsakelig av hovedanliggende til brukerne og hva de gjør for løse dette. I denne fasen er det kun kategorier og koder som viser hvordan brukerne løser sitt prosjekt og kan relateres til kjernekategori som blir tatt med (Hjälmhult, 2014: 30). Når jeg kodet selektivt, synliggjorde de relevante kategoriene seg fort. Noen hendelser, koder og kategorier viste seg også å ikke være relevant for hvordan brukerne løste sitt prosjekt, og ble derfor fjernet. I den selektive kodingsfasen gikk mye av tiden med til å finne og sortere sammenhengene i materialet, og begrepsfeste kjennetegn, egenskaper og de overordnede kategoriene. Dette trengte mye bearbeidelse, ettersom jeg i stor grad flyttet meg frem og tilbake i datamaterialet og kodingsprosessen. Dette var også nødvendig for å forsikre meg selv om at kodingsprosessen samsvarte med brukernes hovedanliggende. I denne kodingsfasen ble memo et avgjørende verktøy for å kunne sortere. Postit-lappene gjorde at jeg enkelt kunne sortere og plassere datamaterialet sammen, og lage overordnede kategorier med alle deres egenskaper.

Når kategoriene er etablert, nærmer en seg det teoretiske kodingsstadiet som viser hvordan kategoriene, egenskaper og begrep relaterer seg til hverandre. De teoretiske kodene viser hvordan de selektive kodene kan henge sammen, og blir på denne måten en teoretisk modell som forklarer hvordan brukerne løser sitt hovedanliggende. Glaser skrev at det er viktig å ikke presse teoretiske koder på datamaterialet, men la de fremkomme på samme måte som de selektive kodene (Glaser, 1978: 72; Thulesius, 2014: 59). Den teoretiske koden skal dermed finnes implisitt og naturlig i den utviklede teorien. Gjennom kodingsprosessen var kjennskapen min til ulike kodefamilier liten. Det var først når analyseprosessen resulterte i et rikt og komplekst datamateriale, at teoretiske koder ble relevant. Teorien som var under utvikling hadde flere fellesstrekk med «Causes» og «Consequences» innen kodefamilien «The Six C's» (Glaser, 1978: 74). På dette stadiet i kodingsprosessen ble det underliggende mønsteret i data synliggjort og bandt sammen begrepene som utgjør teorien om den distanserte kvinnefokuseringen.

Målet med studien fra et GT-perspektiv

I tråd med grounded theory er målet for denne empiribaserte studien å tilby en hypotese som forklarer hvordan deling av nakenbilder fungerer for brukerne. Dette gjør jeg ved å identifisere brukernes hovedanliggende og finne kjernekategori som er brukernes løsning på dette. Jeg vil illustrere hvilke strategier og handlinger kjernekategori består av i underkategorier, og samtidig vise hva som binder dem sammen. Dette er utgangspunktet for å skrive ut en sammenhengende grounded theory, som forklarer nakenbilledeling fra brukernes perspektiv.

KAPITTEL 3:

TEORIEN OM DISTANSERT KVINNEFOKUSERING

Den ulovlige nakenbildespredningen på internett har vært en vedvarende utfordring for det moderne mediasamfunnet de siste årene. Samtidig som pressen har fremhevet skadepotensialet ved den ulovlige nakenbildespredning på internett, fortsetter bildedelingen med samme styrke. Hvorfor deler personer nakenbilder av andre? Hvorfor deler de bilder selv om de kan bli avslørt? Er det hevnporno? Hvorfor leser vi i mediene om mennesker som har samlet flere terabyte data straffbart innhold? I dette kapitlet har jeg ved hjelp av grounded theory forsøkt å sette søkelys på brukeren av et nakenbilledelingforum sitt prosjekt.

Introduksjon av teorien

Hovedanliggende til de anonyme brukerne på nettforumet er *distansert kvinnefokusering*. Alle handlingene brukerne foretar seg søker å støtte deres anliggende om å «kle av kvinner» og behandle kvinnefokus fra en trygg, digital arena. Hovedanliggende løser brukerne gjennom *anonym, kollektiv nakenbilledeling*, som er kjernekategori i teorien om distansert kvinnefokusering. Kjernekatégorien viser hvordan nakenbilledeling antar form av et kontinuerlig, virtuelt spill, som består av fire overordnede spillestrategier:

1. *Konstant konkurrering* – Spillestrategien viser hvordan brukerne blir en del av en krevende, hurtig konkurransesituasjon hvor gevinsten er delte nakenbilder.
2. *Lojal inkludering* – Strategien fokuserer på hvordan brukerne benytter lojalitet som insentiv for massiv nakenbilledeling.
3. *Ubalansert belønning* – Strategien viser hvordan brukerne søker å maksimere opplevd utbytte av å dele nakenbilder.
4. *Taktisk forhandling* – Er den fjerde strategien brukerne benytter seg av. Den viser hvordan brukerne forhandler frem og sørger for en åpen, trygg arena for bildedeling og meningsutveksling.

Strategiene brukerne benytter kan forstås som spilleregler som er avgjørende for at brukerne skal kunne ta del i nakenbildespillet. De ulike strategiene er gjensidig avhengig av hverandre, og sikrer kontinuerlig spredning av nakenbilder på nettforumet. Om brukerne foretar seg en handling i spillet, vil dette ha implikasjoner som skaper nye rom for handling. På denne måten holdes spillet sammen av de underliggende *årsaker og konsekvenser* som skapes ved deltagelse i spillet. Brukernes handlinger skaper situasjoner, som igjen fanger brukerne i et handlingsmønster. Dette gjør at brukerne hele tiden benytter seg av de ulike strategiene. Årsaker og konsekvenser er dermed en underliggende teoretisk kode som gjennomsyrrer spillet, og gjør det mulig å omtale spillet som en teori. Brukerne som ikke benytter seg av strategiene,

Teorien om distansert kvinnefokusering

Brukernes hovedanliggende er «distansert kvinnefokusering». Den distanserte kvinnefokuseringen viser hvordan kvinner har vunnet en sentral plass i brukernes bevissthet og at brukeren ønsker å håndtere eller være i kontroll av dette. Graden av oppmerksomhet som tilfaller kvinnene, vil avhenge av hver enkelt brukers underliggende behov og derfor deltagelse i spillet. Dette behovet vil forsterkes og endres ved at brukerne deltar i nakenbildespredning.

Når brukerne deltar i spillet vil kvinnene infiltrere dagliglivet til brukeren. Spillsituasjonen og brukernes deltagelse låser derfor spillerne til en konstant kvinnefokusering. Brukerne opplever kvinnefokuseringen som en utfordring. Dette dreier seg om graden de opplever å være i kontroll av dette fokuset. Teorien om distansert kvinnefokusering peker på denne måten på den konstante overordningen og underordningen som spillsituasjonen skaper i brukernes bevissthet.

Ved å finne, dele og innhente bilder beveger brukerne seg mellom ulike opplevde kvinnefokusering. Den ønskede distanserte kvinnefokuseringen opplever brukerne i øyeblikket de har kledd av en kvinne. På dette tidspunktet oppleves kvinnefokuseringen som god og brukerne kan potensielt føle at kvinnefokuset er løst. Dette er en kortvarig fase, ettersom det stadig finnes nye kvinner som blir gjort til fokus for brukernes prosjekt. Kvinnefokuseringen blir igjen uhåndterlig, før neste bilde er delt.

Denne opplevelsen av kvinnefokuseringen, handler om at brukerne har gjort kvinner til fokus for sitt interne posisjoneringssprosjekt. Når brukerne posisjonerer seg over kvinnene, er dette en opplevd indre posisjon for den enkelte bruker. Distanseringen til kvinnene gjennom deres anonyme opptreden på nettforumet, er derfor ikke noe som finner sted i den virkelige verden. Distanseringen er på denne måten kun opplevd ettersom den utføres virtuelt, hovedsakelig med et mål om at kvinnene ikke skal vite om bildet.

Behovet brukerne har for å løse kvinnefokuseringen viser hvordan brukerne benytter nakenbilledeling til å oppleve en følelse av mestring og overlegenhet. Kvinnefokusering blir på denne måten en ytre løsning, på en indre utfordring. At brukerne legger fokuset på kvinner, heller enn indre bearbeidelse, er det som gjør spillet endeløst. Spillerne må stadig dele bilder for å løse deres problem. Den distanserte kvinnefokuseringen er på denne måten et konstant behov.

Anonym, kollektiv nakenbilledeling

For brukerne blir løsningen på den «distanserte kvinnefokuseringen» å dele nakenbilder anonymt i et nettsamfunn. Det anonyme billedelingskollektivet blir den fungerende løsningen på kvinnefokuseringen av flere grunner. Ettersom billedeling foregår anonymt, oppfattes det som et sikkert sted for brukerne å dele straffbart innhold. Anonymiteten skjuler også brukernes identitet, slik at brukerne unngår forstyrrelser fra andre utenforstående. At brukernes identitet er skjult tillater spilleren å dele nakenbilder uten å måtte svare for at løsningen på kvinnefokuseringen er nakenbilledeling.

Det anonyme fellesskapet skjuler ikke bare kvinnefokuset deres fra andre i den virkelige verden, men sikrer også at nakenbilledeling er den viktigste løsningen brukerne har på kvinnefokuset. Den anonyme nakenbilledelingen forsterker på denne måten seg selv. Ettersom det distanserte kvinnefokuset kan øke når en deltar i spillet, blir det samtidig viktigere å dele nakenbilder.

Den anonyme nakenbilledelingen fungerer best når et kollektiv samarbeider om det. Det er problematisk for brukerne å løse den distanserte kvinnefokuseringen alene. Den kollektive innsatsen for å finne, samle og dele bilder blir derfor avgjørende for at brukerne skal kunne løse sitt prosjekt. På denne måten kan fellesskapet samarbeide, og på denne måten

kan bildedelingen oppnå maksimal styrke. Spillerne blir derfor avhengig av hverandre for å løse sitt hovedanliggende.

Ettersom brukernes hovedfokus er på kvinner, vil det være nærliggende å benytte seg av nakenbilder for å gjøre det. Nakenbilder er private, intime og avslørende. De er delvis vanskelig å finne, samtidig som det kan være ulovlig. Nakenbilder blir symbolet på hvordan brukerne kan meste den distanserte kvinnefokuseringen, ved å gjennomføre det umulige. Å få tak i nakenbilder kan være spennende og utfordrende for brukerne, samtidig som det gir kvinnefokuseringen en retning. Å lete, finne og dele nakenbilder anonymt i et kollektiv blir derfor en relevant måte for brukerne å løse sitt hovedanliggende.

Strategi 1:

Konstant konkurrering

Den første spilleregelen for anonym, kollektiv nakenbilledeling er konstant konkurrering. De fleste spill hvor det er to eller flere spillere inneholder ulike elementer av konkurranse. Slik er det også for nakenbilledelerne. Brukerne av forumet konkurrerer mot hverandre, men også mot kvinnene og deres forsøk på å holde bildene private. Konkurrering går i hovedsak ut på at brukerne har oppgaver de må løse for å vinne spillet. Brukerne får brynt seg sammen på disse utfordringene, og løser dem med varierende resultat. For brukerne består konkurrering av flere ulike ledd. Disse har jeg valgt å kalle for *kollektiv bildejaktning*, *lettkledd bildekapisering*, *momentan spilloppdatering*, *seksualisert nettverksbygging*, og «winning».

Alle disse elementene utgjør konkurransesituasjonen som nakenbilledelerne befinner seg i. De fleste spill vi kjenner til har et endelig mål som gjør at konkurransen kan bli vunnet, og er tidfestet, som for eksempel sjakk eller monopol. For billedelerne er det ikke slik. Når brukerne løser en oppgave i spillet, venter en ny. På denne måten er bildedelingsspillet et endeløst spill hvor brukerne stadig rykker tilbake til start. Konkurrering er derfor en vedvarende og pågående kategori, hvor brukerne selv er ansvarlig for å sette begrensninger. Jeg skal nå redegjøre for de forskjellige elementene som den konstante konkurreringen består av.

Kollektiv bildejaktning

Det første som må være på plass for at konkurrering kan finne sted er andre spillere. Et viktig ledd i kollektiv bildedeling er nettopp at en arbeider sammen med andre for å nå et spesifikt bildedelings mål. På nettforumet forener nakenbilledelerne seg om samme mål; å finne eller skaffe til veie nakenbilder som kan publiseres på nettforumet. For at nakenbildespillet skal fungere, kreves det at brukerne først og fremst kan operere i fred. Nettforumet muliggjør dette ved at brukeren ikke trenger å publisere under eget navn. På overflaten er hver enkelt spiller anonym og kan velge seg et kallenavn for hver av de ulike innleggen spilleren kommenterer. Med anonymitet får hver spiller mulighet til å utfolde seg uten at dette kan knyttes til brukerens offentlige person.

Ettersom siden er fokusert på deling av nakenbilder av kvinner, har alle spillerne samme mål fra utgangspunktet. Kollektivet kan trenge for å kunne bedrive anonym bildedeling er derfor trygt og på plass når spillerne entrer forumet. Den kollektive bildejaktningen skapes ved at brukerne har samme mål. Ved at brukerne går sammen om å finne, hente inn eller skaffe nakenbilder, forenkles konkurransen. Jo flere spillere, dess flere og raskere resultater blir det for hver enkelt spiller. At brukerne danner et kollektiv er derfor den beste måten å dele nakenbilder på.

Den kollektive bildejaktning er synlig i kommentarfeltet. Flere spiller skriver fortløpende, mye og hurtig i kommentarfeltet. Den kollektive bildejaktningen skjer ved at spillerne deltar, og deler med hverandre hvor man kan finne bilder av jenter eller at det finnes bilder av en spesifikk jente. En viktig ingrediens i bildejaktningen er når spillerne deler personalia, eller annen personidentifiserende informasjon om jentene de ønsker bilder av, som for eksempel kontonavn på Instagram.

Seksualisert nettverksbygging

Når flere brukere finner sammen i et kollektiv på nett, dannes etter hvert også et nettverk mellom noen av de ulike brukerne. Seksualisert nettverksbygging tar utgangspunkt i at brukerne finner sammen for å dele og finne flere bilder. For å kunne konkurrere kreves det at spillerne har materiale å dele. Alene er det vanskelig å tilegne seg nok bilder til å kunne delta i konkurransen.

Den seksualiserte nettverksbyggingen tar i stor grad utgangspunkt i hvilket bildeprodukt en spiller allerede har. Hvis en spiller er i besittelse av interessant materiale, vil brukeren få ytterligere tilgang til materiale. Dette skjer fordi brukeren blir mer attraktiv for andre. Nettverksbyggingen betinges derfor av bildekapitalen, og fører til relasjoner som kan være gjensidig givende for spillerne. Hvilket produkt en har blir derfor avgjørende for hvilket nettverk en bruker klarer å bygge seg. Spillere med lite materiale plasseres derfor på utsiden av disse nettverkene. Den seksualiserte nettverksbyggingen er viktig for brukerne ettersom det gir en flere bilder, men også et løfte om bedre og mer eksklusiv kvalitet på innholdet.

Bildematerialet brukerne på forumet besitter, gir dem tilgang til andre mer private forum, nettsteder og samtaler som er lukkede eller krever passord. For innpass på disse stedene kreves det at allerede eksisterende medlemmer legger brukeren til. For å bli lagt til på andre forum, må brukerne bevise at de har materiale. Når spillerne ønsker å få innpass på andre, mer lukkede fora, skriver brukerne hvilket bildemateriale de kan dele. Dette kan eksempelvis være: «Har 95, 96 og 97». Dette illustrerer alder på de avbildede jentene som de har tilgang til. Dette leder ikke alltid til at vedkommende blir lagt til. Dette er synlig i kommentartrådene. Enkelte steder er det vanskeligere å få innpass, og brukerne skriver da gjerne ting som «add pls» og «vær så snill». Dette viser blant annet hvor viktig seksualisert nettverksbygging er for spillerne. Brukerne publiserer samtidig anonyme kontoer de har på andre nettfora, i håp om å bli lagt til. Det studerte nettforumet er en åpen og tilgjengelig arena brukerne benytter for å få tilgang på andre plattformer. I det man er inne der, vokser bildekapitalen.

Lettkledd bildekapitalisering

Nakenbildene er spillkortene til brukerne. Bildene er økonomien som får forumet til å gå rundt. De er avgjørende for at brukerne kan bytte til seg flere bilder og knytte nettverk. Brukerne vil stadig søke mot å øke bildekapitalen. For å gjøre dette er de avhengig av andre. Dess større bildekapital brukerne har, dess mer etterspurt blir vedkommende. En kan anta at bildekapitalen varierer mellom personene, og at enkelte brukere deler mer enn andre. Brukeren motiveres til å innhente flere bilder av godene som følger med god bildeøkonomi.

Bildekapitalen er stadig omtalt på nettforumet, og brukerne forsøker å overbevise hverandre med at de har «goder». For brukerne er «nye penger bedre enn gamle penger». Dette illustrerer at bildekapitalen blir sterkere ved å finne nye, avslørende nakenbilder.

Hovedsakelig vektlegger spillerne at de har mange bilder. Den billedmessige kvaliteten er underordnet kvantitet. Kapitalen forsterkes derimot om det er spesifikke mennesker som er avbildet. Brukerne vektlegger positivt de som det er vanskelig å skaffe bilder av. Her favoriserer brukerne bilder av jenter som de opplever tar få bilder eller som de mener ikke sender nakenbilder til andre.

Om bildene finnes flere steder eller er gammelt nytt, er de ikke ettertraktede. Dette er et viktig skille ettersom bildekapitalens styrke på denne måten utelukker blant annet ordinær pornografi som er lett tilgjengelig på internett. I stedet retter kapitalstyrken seg mot privatpersoner og kjente personer som ikke tradisjonelt er forbundet med pornografi. Målet er derfor å kle av noen, som ikke allerede er avkledd. Dette peker tilbake på den distanserte kvinnefokuseringen: bare ved å dele privatbilder av den «ordinære» kvinnen kan brukerne løse sitt prosjekt.

«Winning»

Konkurransens klimaks inntreffer først når brukerne publiserer nakenbildene. Brukerne selv omtaler dette som blant annet «score», «wins» eller «winning». På denne måten resulterer bildedelingen i en seier for brukerne. Tradisjonelt i spill forbindes en seier med at en har oppnådd et mål eller overkommet en utfordring. Dette viser til at brukerne vinner i bildedelingskonkurransen. Samtidig som brukerne vinner når de deler bilder, vinner de også posisjon i forhold til andre spillere. Denne posisjonen retter seg inn både mot de andre spillerne, men sier også noe om posisjonen de får i forhold til de avbildede jentene.

Brukerne vil ved å dele bilder «erobre» de unge kvinnes privatsfære. Å gå seirende ut av bildedelingen er for brukerne forbundet med sterk glede. Når brukerne får tak i bilder som er vanskelig å oppdrive, stiger nivået i kommentarfeltet og flere uttrykker glede og heier på de andre brukerne. Selve muligheten for «winning» skjer i fellesskap med de andre spillerne. Brukerne kan selv lede an og sikre bildedeling, men de kan også være vitne til og få uttelling av andres delinger. Muligheten for «wins» når det gjelder spesifikt etterspurte bilder, stiger når flere av deltakerne jobber sammen.

Momentan spilloppdatering

Livet i den digitale verden går hurtig og potensiell deltagelse i spillet er tidsavhengig. Ettersom en stor del av bildene tilegnes og publiseres uten samtykke, samt bryter med norsk lov for personvern og den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, vil det alltid være et eksternt trykk på å få dataene på nettforumet fjernet. Denne risikoen er brukerne bevisst på. Sletting av innhold skjer «bildevis» på forumet, men på andre sider kan det være diskusjonskanaler, mapper og tråder som slettes samtidig. På denne måten vil spillet få en øyeblikkelig og tidstvingen karakter.

Momentan spilloppdatering er nødvendig for at brukerne skal få med seg viktige hendelser og delinger for å kunne delta i konkurransen. Følelsen av å være «sen til festen» eller frykten for å gå glipp av innhold er derfor en konstant trussel for spillerne. Trusselen kan være både reell og tenkt, men er en vedvarende karakteristikk for spillet og motivasjon for spillerne til å være tilstede på forumet til enhver tid. Denne følelsen forsterkes av andre sine delinger på nettforumet. Brukerne sier ifra hvis de går glipp av innhold og dette blir da synlig for andre. Brukerne blir opplyst av spillere om noen har gått glipp av viktige tråder, bilder eller linker til andre forum.

Den tidstvingne spilloppdateringen strekker seg på denne måten langt utover innhenting av ett enkelt bilde, og legger føringer for store deler av handlingen til brukerne. Med andre ord så låser momentan spilloppdatering brukerne til konstant deltagelse på forumet. Spillere som bedriver momentan spilloppdatering går sjelden glipp av bildedelinger, men det kan fremdeles føles slik for den enkelte spiller.

Avslutning konstant konkurrering

Oppsummert kan en si at den konstant konkurrerende strategien viser hvordan brukerne må være aktive, oppdaterte og ofte på forumet for å kunne være med i konkurransen. Spillerne må dele bilder for å knytte nettverk, for å få flere bilder til å knytte større nettverk. Den konstant konkurrerende bildedelingen fremhever hvordan en låses i et hurtig spill uten ende. Den peker også på trangene brukerne har for å finne ut hva som ligger rundt neste sving.

STRATEGI 2: Lojal inkludering

Den andre spillerstrategien er lojal inkludering og handler om hvordan brukerne samarbeider om innhenting og deling av nakenbilder. Den gjensidige kontrakten mellom spillepartene må opprettholdes, og viser hvordan de gjør seg avhengig av hverandre for å kunne delta i nakenbildespillet. Lojal inkludering beskriver derfor hvordan spillerne er lojale overfor medspillerne sine bildedelingsprosjekter.

Lojalitetsaspektet peker her mot at de enkelte brukernes mål kan være ulike, men alle brukere må prøve å etterkomme deres behov. Så lenge brukerne deltar aktivt vil de være en del av kollektivet på forumet, men brytes kontrakten dem imellom, vil konkurransesituasjonen deres forverres og det vil ikke være mulig å konkurrere. Kontraktbruddet resulterer på denne måten i ekskludering.

Den lojale inkluderingen har flere ulike underpunkter. Disse egenskapene ved den lojale inkluderingen har jeg valgt å kalle: «*sharing is caring*», *bildeinnkreving*, *solidarisk bildeinnhenting*, *bildehoarding* og *aktiv bildespredning*. Hver og en av disse ulike trinnene må opprettholdes for at brukeren selv kan gjennomføre sitt prosjekt.

«Sharing is caring»

For brukerne er det etablert en omsorgssituasjon rundt nakenbildedelingen og spillsituasjonen. Denne holdningen er gjennomgående både for hvordan brukerne snakker med hverandre, men også for selve bildedelingen. «Sharing is caring» er et begrep brukerne selv benytter om delingen. På denne måten er dette begrepet en «in vivo» kode, ettersom den er basert på brukernes egne meninger og opplevelser. For brukerne er deling av nakenbilder med andre spillere å bry seg om hverandre.

Dette omsorgsaspektet som omslutter brukernes handlinger forklarer at de bryr seg om andres bildemål. Konseptet med å engasjere seg i deling på andres spilleres veier, relateres i hovedsak til at brukeren bryr seg om seg selv. Gjennom å bry seg om andre, sikrer spilleren seg en kultur hvor andre gjengjelder tjenesten eller spilletrekkene hver enkelt bruker foretar

seg. På denne måten skapes og opprettholdes delingen, innenfor en lojalitetsramme. Den omsorgsdelingen brukerne gjennomfører trenger på ingen måte å være ektefølt. Hovedfunksjonen i sharing is caring er at det fremmer bytteøkonomien på forumet.

Det lojale aspektet dreier seg også om å publisere bildemateriale den enkelte spiller har tilgjengelig. Det skrives flere steder at om enkelte jenter sender masse nakenbilder til andre spillere, må de ta ansvar og publisere dette slik at de andre på forumet får de. «Sharing is caring» er derfor en mekanisme som opprettholder stadig flyt av nye bilder.

Bildeinnkreving

Prinsippet om bildeinnkreving viser til at brukerne aktivt oppfordrer og krever materiale av hverandre. Ettersom bildeinnkreving finner sted i en omsorgssituasjon kan brukerne med rette kreve at andre spillere bidrar og følger spillereglene på forumet. Lojalitetsrammen fungerer på denne måten ikke bare til å skape hengivenhet mellom brukerne, men også til å skape lydighet.

Brukerne vektlegger ofte at en må gi bilder, for å få materiale i retur. Bildeinnkreving skaper dermed en situasjon hvor brukerne må være aktive, for å kunne delta i spillet. Bildeinnkreving er på denne måten med på å sikre at nettverket spillerne opererer i kan besitte de nakenbildene brukerne ønsker. I samtlige kommentarfelt kreves det bildematerialet av andre spillere.

Om spillerne ønsker å bygge nettverk stilles det et bildedelingsultimatum. Dette må etterfølges om brukerne ønsker å høste bildegoder som andre brukere har arbeidet for. Med andre ord så viser dette til tanken som hele tiden holder bildedelingsmaskineriet i gang; kravet om å dele. Den lojale bildeinnkrevingen gir både muligheter og setter begrensninger for brukerne. Dette er akseptert av samtlige på forumet, og bildelingspresset er derfor legitimt.

Solidarisk bildeinnhenting

Den lojalt inkluderende linjen som brukerne retter seg etter, påvirker brukernes handlinger på forumet. Den omsorgen brukerne oppfordrer hverandre til å ha, sammenlagt med presset rundt bildeinnkreving resulterer i endret interesser. Den solidariske bildeinnhenting viser til at brukernes bildeinteresse øker og endres. Da brukeren blir en del av spillet, kan man tenke at

vedkommende har egne interesser som styrer hvilke nakenbilder som er relevante. For å være en del av spillet, må brukeren nå fokusere på bilder som avgår fra hva den enkelte brukeren selv interesserer seg for. Med dette menes det at en lagrer bilder som andre enn brukeren selv vil like, i tillegg til dem man interesserer seg for selv. På dette tidspunktet blir alle bilder relevante for spilleren. Dette kan for eksempel være bilder av kvinner i en liten by på andre siden av landet.

Den solidariske bildeinnhentingene gjøres også mulig av de andre spillerne. Om kommentartråd på nettforumet og andre steder på internett hvor brukerne benytter seg av bildedeling blir stengt ned, opprettes en ny tråd umiddelbart. Tråden kan inneholde bilder eller linker til hvor spillerne kan innhente materiale. Ytre motstand bekjempes på denne måten internt av de aktive brukerne på forumet.

Bildehoarding

Spillereglene som legges frem i lojal inkludering krever at brukerne har innhold å dele og bytte. Konsekvensene av at bildeinnkreving og solidarisk bildeinnhenting finner sted i et tidspresst konkurrerende spill, er at det skapes et behov for å lagre data. Bildehoarding skjer fortløpende gjennom hele spillet. På denne måten kan brukerne sikre bilder til seg selv, men også bilder som andre ønsker. Uten bilder vil brukeren være på utsiden av spillet.

Den solidariske bildeinnhentingene sikrer bredde og omfang i materialet. Samtidig muliggjør dette seksualisert nettverksbygging, da bildene er nøkkelen til medlemskap i mer eksklusive bildedelingskretser. Bildehoarding fører til at enkelte brukere har store bibliotek med nakenbilder og eventuelt filmer. En spiller uttrykker at han har samlet bilder i flere år, og derfor har et rikt utvalg av nakenbilder fra hele landet. Biblioteket er bygget opp gjennom tid, noen ganger over år og er verdifullt for brukerne.

Jo større bildemateriale hver enkelt bruker besitter, dess større bildekapital har vedkommende. Dette gjør det mulig for brukeren å tilegne seg flere og bedre «wins». Bildehoarding blir et resultat av konkurransesituasjonen og er en naturlig del av deltagelse i spillet. Bildehoarding blir derfor en naturlig strategi for brukerne å benytte seg av.

Aktiv bildespredning

Det siste avgjørende leddet i lojal inkludering er den aktive bildespredningen av materialet. Spillsituasjonen brukerne opererer i krever at dette finner sted, og brukerne etterfølger ønsket for å sikre egne mål. Denne egenskapen viser altså til den faktiske delingen av materiale. Brukeren har samlet og deler nå materiale som kan være av interesse for flest mulig brukere. Det er velkjent i dagens samfunn at materiale som havner på verdensveven, teoretisk sett vil være umulig å bli kvitt. Den aktive bildespredningen som spillerne bedriver viser nettopp hvordan dette fungerer. Aktiv bildespredning muliggjør den uendelige delingen som vært bilde gjennomgår.

Bilder som publiseres, lagres av flere brukere, for å bli delt av flere på ulike nettverk som brukerne kan forgrene seg på. Om bildene blir slettet, vil medlemmer av lojalitet til andre og eget ønske om å være inkludert, dele disse på nytt på. Bildene gis på denne måten stadig nytt liv gjennom aktiv bildespredning, og forklarer hvorfor nakenbilder på nett aldri forsvinner.

Avslutning lojal inkludering

Den lojale inkluderingen sikrer at brukerne henter inn og deler bilder som kan være relevant for både dem selv og andre. Den solidariske innhøstingen og kravene om å dele, leder brukerne til å bygge store nakenbildebibliotek. Den lojale inkluderingen er derfor avgjørende for å fortsette anonym nakenbilgedeling, og bidrar til massiv uendelig spredning.

STRATEGI 3:

UBALANSERT BELØNNING

Den anonyme kollektive nakenbilgedelingen har både gode og dårlige utfall for brukerne, og viser seg i den ubalanserte belønningen brukerne opplever. På ulike steder i spillsituasjonen vil brukerne møte ulike utfordringer. Når konkurransen er på topp og bilgedelingen når sitt klimaks, vil det være mulig å høste godene. For brukerne er dette forbundet med positivitet,

samhold og utvidede bildedelingsmuligheter. På motsatt side vil manglende deltagelse lede til negative reaksjoner mot og for brukeren. Disse to ytterpunktene er viktige ettersom de er grobunn for ubalansen brukerne tar avgjørelser i.

Hovedsakelig kan man se på denne ubalansen som en vedvarende spenningstilstand. Den største delen av tiden befinner brukerne seg et sted mellom disse ytterpunktene. Kampen om «avkastningen» som nakenbildedelingen gir, eller å oppnå å vinne, blir her en sentral faktor for at brukerne fortsatt deltar i spillet. Den ubalanserte belønningen for brukerne synliggjøres på flere måter. Disse måtene har jeg begrepsfestet som *kollektiv korrigerings*, *kvinneavvæpning*, *emosjonskorrigerings* og *kortvarig uttelling*. De er alle sentrale for å delta i spillet, og skape den ubalanserte belønningsstrategien.

Kollektiv korrigerings

Det første aspektet av ubalansert belønning er kollektiv korrigerings. Det handler om samholdet mellom brukerne, som har en viktig funksjon. Brukerne omtaler seg selv som en «fam», kort for familie. De uttrykker hengivenhet for hverandre, takker og sier blant annet «love you fam». Tradisjonelt sett deler en familie gjerne samme verdsett eller syn på verden eller har sammenfallende interesser. Dette er også tilfellet for brukerne som har den samme interessen og aksepten rundt det å dele nakenbilder av unge kvinner.

Kollektivet brukerne opererer i både bytter og deler med hverandre. Dermed skaper de også et fellesskap som gir tilhørighet gjennom felles deltagelse. Tilhørighet er viktig for at de fleste mennesker skal overleve, og kan oppleves sterkt og viktig for individer som har det vanskelig økonomisk, psykisk eller sosialt, eller opplever seg selv som marginalisert i eget liv. Interessen og handlingene brukerne foretar seg på forumet er også konfliktfylt. Dette gjør fellesskapet viktig.

Når brukerne ikke foretar seg handlinger i tråd med spillets regler, reglene om konkurrering og lojal inkludering, havner de på utsiden. Om brukerne ikke innhenter bilder eller deler disse, vil dette resultere i utestengelse fra videre deltagelse. Den seksualiserte nettverksbyggingen vil ikke være mulig å gjennomføre. De fleste godene med konkurransen opphører, og brukerne sitter da igjen alene med interessen rundt nakenbilder. Dette kan føre til at brukerne stadig søker mot å være en del av konkurransen, ettersom godene raskt kan opphøre om de uteblir. Brukerne mister dermed raskt plassen og styrken som en bildedeler.

Når brukerne korrigerer hverandre og sanksjonerer «feil» eller manglende handlinger, vil de samtidig sørge for at brukerne blir påmint deres viktigste prosjekt – å dele bilder. Så lenge man holder frem med delingen vil man i prinsippet være en av fellesskapet. Å være en del av fellesskapet kan være viktig for brukerne. Den kollektive korrigeringen av atferd er med på å både sikre flinke spillere belønning, samtidig som den straffer manglende handling.

Den kollektive korrigeringen ses også i publisert innhold på forumet. I et kommentarfelt på forumet spør en spiller etter bilder av en mann. Bildet som tidligere var publisert er blitt slettet, men har ledet til diskusjon blant spillerne. Spillerne skriver at ingen på forumet ønsker å se eller høre mer om dette bidet. Spillerne skriver at «vi» er ikke interessert i å se mer av mannlige nakenbilder. En av spillerne skriver at de forstår at dette er en slags hevn fra trådstarter og at de har akseptert og latt vedkommende ha den lenge, men at han må slutte å publisere nå. I dette tilfellet ser en at trådstarter bryter den aksepterte formen for nakenbildedeling. Samtidig som trådstarter blir korrigert av flere spillere, viser de at det er legitimt å få utløp, men med visse grenser. Det skrives av flere at ingen spillere har interesse for deling av mannlige nakenbilder. Den kollektive korrigeringen fører til at det ikke publiseres flere nakenbilder av menn, og spillekollektivet har sikret nettforumet som en arena kun for nakenbildedeling av kvinner.

Kvinneavvæpning

Den ubalanserte belønningen er også avhengig av det sentrale i nakenbildedelingen; brukernes stadige søken etter kvinneavvæpning. Markedet for pornografi er et av de største og mest umettelige i verden. Det som er verdt å merke seg her i forhold til innholdet på forumet, er at brukerne ikke er interessert i eller deler standard pornografisk materiale.

Bildene som brukerne benytter, er generelt av dårlig kvalitet med lav oppløsning, uheldige utsnitt og gjerne også utydelige. Hovedsakelig retter bildene seg mot privatpersoner som er kjente eller ukjente for brukeren. Bildene viser private mennesker i personlige situasjoner, og langt fra alle bildene visualiserer seksuelle hendelser. Bildene brukerne deler skiller seg på denne måten fra pornografien som flourerer på nett. Det er heller ikke nok for brukerne å se nakenbilder, de vil også kunne identifisere de som er avbildet. På denne måten synliggjøres også brukernes prosjekt.

Det er ikke det pornografiske materialet i seg selv som står i sentrum for brukerne, men muligheten til å avkle kvinner som en relaterer seg til på andre måter i dagliglivet og i samfunnet. Nakenbildene blir på denne måten et objekt som brukerne kan benytte for å tilegne seg makt. Stedet brukerne tar makten fra vil for spillerne oppleves som et sted som besitter mindre makt enn dem selv. De avbildede blir for brukerne på denne måten heller forbundet med avmakt. Brukeren forsterker makten ved å besitte og kunne gjennomføre deling av bilder uten de berørte kvinnenens samtykke. Dette er da en type nedbygging av den makten brukerne forbinder med kvinnen, altså en kvinneavvæpning.

Denne typen kvinneavvæpning handler ikke om at de avbildede skal underordne seg brukerne i det virkelige liv. De avbildede er ofte ikke klar over at bilder av dem deles, og brukerne ønsker heller ikke at de unge kvinnene skal vite at de deler nakenbilder av dem. På denne måten blir ikke makten synlig utøvd over den det «gjelder», men forvandles av brukerne i det skjulte på det anonyme forumet. Kvinneavvæpningen blir på denne måten begrenset til de andre spillerne som deltar på forumet. Det vil på denne måten være internt i brukerne selv at denne makten omsettes og har innvirkning, ettersom det ikke er en maktkamp som foregår i det offentlige.

Kvinneavvæpningen vil kunne virke inn på personers selvfølelse eller opplevelse, ettersom den gir brukerne opplevelsen av at noen underordnes dem, ufarliggjøres eller umyndiggjøres. Avvæpningen er uløselig sammenknyttet med kjønn, og fremhever et interessant aspekt ved brukerne; at kvinnekroppen er symbolet på deres potensielle avmakt.

Emosjonskorrigering

For brukerne inneholder hvert ledd av bildeinnhenting og deling et løfte om enten positive eller negative følelser. Konkurransespektet inneholder i seg selv en spenningstilstand som kan være forlokkende for spillerne. På denne måten vil brukeren oppleve en viss type stimuli når de deltar i spillet. Både før, under og etter brukerne foretar seg handlinger i spillet, men også assosiasjoner til spillsituasjonen eller personer og kan gi emosjonsreaksjoner hos brukerne.

Emosjonene som spillet tilbyr brukerne blir på denne måten viktige. Ved for eksempel å vinne i spillet vil brukerne kunne oppnå emosjoner som glede, renselse eller lykke. På samme tid vil tap i spillet kunne gi brukerne negative emosjoner som tristhet, skam

eller sinne. Det viktige er at deltagelse i spillet gir brukerne et vidt spekter av emosjoner som kan oppleves. Hovedsakelig vil ønsket rette seg mot å oppleve positive emosjoner, som ved å vinne. Disse emosjonene er positive og meningsfylte, og kan forbindes med mestringsfølelse eller tilhørighet.

Deling av nakenbilder sammen med andre blir på denne måten en mulighet for å endre, dekke over eller kompensere for manglende eller negative emosjoner brukerne måtte ha. Både negative og positive emosjoner er sterke motivasjoner for å drive mennesker til handling. For brukerne tilbyr spillet dem muligheten til emosjonskorrigering. Ensomhet, tristhet, lyst, aggresjon og glede kan alle være emosjoner som motiverer brukerne til å dele bilder.

Målet blir for brukerne å få mer av visse emosjoner og omdanne de emosjonene som oppleves som negative. Emosjonskorrigering åpner dermed for at brukerne sine innledende emosjoner og motivator til å være med i spillet kan variere. Mekanismene og strategiene spillerne benytter vil likevel være de samme. Videre betyr dette at brukerne sitt handlingsprosjekt ikke kan reduseres til et ønske om å ta hevn på de avbildede. Det vil være mer hensiktsmessig å se på muligheten for at brukerne kan benytte spillet til emosjonskorrigering, uavhengig av den innledende emosjonen.

Kortvarig uttelling

Den potensielle positive emosjonsbelønningen brukerne opplever i spillet er kortvarig. Dette er det flere grunner til. Konkurransesituasjonen brukerne befinner en i er preget av hurtighet. For at brukerne skal kunne oppleve de ønskede emosjonene til enhver tid, kreves konstant deltagelse for at en ikke skal bli kollektivt korrigeret. I likhet med dette vil seieren brukerne opplever være kort. Idet nakenbildene er delt, vil fokuset flyttes på nytt igjen til de neste nakenbildene.

Den kortvarige uttellingen brukerne får er også knyttet til kvinneavvæpningen eller emosjonskorrigeringen brukerne opplever gjennom bildedeling. Ettersom brukerne har benyttet noe utenfor seg selv til å oppleve en følelse av mestring, makt eller andre emosjoner, vil dette være det valgte stedet de skaper denne emosjonen. For å oppnå kvinneavvæpning eller kunne foreta emosjonskorrigering må brukerne dele nakenbilder. Spillet krever på denne måten at handlingsmønsteret til brukerne må gjentas for å gi uttelling. På denne måten blir

spillet endeløst, ettersom spillerne alltid rykker tilbake til start etter nakenbilledeling. Sirkelspillet viser på denne måten hvordan brukerne blir avhengig av konstant deltagelse for å kunne gjennomføre sitt hovedanliggende.

Avslutning ubalansert belønning

Den ubalanserte belønningen låser brukerne til spillet. Den ubalanserte og kortvarige belønningen brukerne opplever med emosjonskorrigering og kvinneavvæpning, skaper en konstant spenningstilstand blant spillere. For å sikre at billedelingen fortsetter, korrigerer brukerne hverandre hyppig. Denne strategien bidrar til anonym, kollektiv nakenbilledeling.

STRATEGI 4:

TAKTISK FORHANDLING

Når spillerne deltar i konkurransen gjør de en rekke overveielser, samtidig som de forhandler frem et handlingsrom som de har behov for. Spillerne handler taktisk for å skape en trygg og stabil plattform for billedeling. Selve deltagelsen i spillet krever at brukerne aksepterer hverandre og bygger ned normer som er satt av samfunnet. For å holde frem billedeling er denne delen nødvendig. Samtidig som dette skjer skaper de et rom for utfoldelse som er grenseløst, og hvor de kan ytre tanker som strider mot den offentlige samtalen.

Taktisk forhandling er derfor en forhandling mellom brukernes interesser og konsekvensene som finnes ved å utfolde dem. Taktisk forhandling kan brytes ned i det jeg har valgt å kalle *farekalkulering*, *interesselegitimering*, *grenseutvisking* og *ytringsfrigjøring*. Taktisk forhandling er en avgjørende strategi, som gir brukerne et forum hvor de kan dele nakenbilder trygt.

Farekalkulering

Nivået av farekalkulering henger sammen med potensialet brukerne opplever det er for å bli «tatt». Risikoen for å bli avslørt eller straffeforfulgt vil minske med hver funksjon som gjør at brukerne kan delta trygt.

Muligheten for å være anonym regnes som den viktigste beskyttelsesmekanismen for brukerne på dette forumet. På denne måten kan en si at graden og typen av ulovlig materiale, kan øke jo mer beskyttet brukerne er. Brukerne på det undersøkte forumet er hovedsakelig beskyttet gjennom anonymisering, ettersom ip-adresse og andre digitale spor vil være mulig å spore og undersøke.

Ettersom farenivået er «høyt» vil brukerne ikke dele materiale som er av alvorlig kriminell art. Dette fører til at brukerne ikke publiserer og deler eksempelvis barneporno på siden, ettersom dette har høyt fokus hos politi og straffemyndighet. Brukerne deler derfor innhold som ikke kan føre til lange fengselsstraffer.

For å beregne fare, er brukerne avhengig av andres innspill og potensielle opplysninger. Dette kan spesifikt være om brukerne selv har fått tildelt eller kan besitte materiale som kan klassifiseres som barneporno. Om brukerne blir bevisst på at avbildede er mindreårig, slettes lagrede bilder fra brukerens personlige bibliotek og trådene slettes fra forumet.

Denne farekalkuleringen og beskyttelsehandlingene fører til at forumet og brukeren beskyttes ytterligere, og holder avstand fra politiets mest kritiske søkelys. Lovbruddene på siden blir dermed av en mindre straffbar karakter, og prioriteres derfor lavere av politiet. Brukerne hindrer på denne måten unødvendig stort fokus på bildedelingen deres utenfra.

Varslingssystemet gjelder også hvis personer over 18 år gjøres bevisst på at de er avbildet på siden. Da informerer brukerne hverandre om dette, og muliggjør at brukerne enten sletter innhold, eller la det stå. Farekalkuleringen blir her avgjørende. Voksne berørte vil måtte gjennomgå en prosess hvor de kontakter slettmeg.no, og derfra sletter bilder enkeltvis. Om materialet slettes av brukerne selv, kan dette være fordi brukerne er redd for at de kan bli identifisert. På denne måten vil det være et eksternt press som påvirker brukernes handlingsmønster.

Når det gjelder det interne presset, vil dette gjelde presset som kommer fra brukerne selv. Farekalkuleringen kan på denne måten bestå av brukernes frykt for at innhold skal bli slettet. Brukerne vil da prøve å hente inn materiale som vedkommende frykter skal bli fjernet fra siden. Brukeren vil da vektlegge lagring, ettersom innholdet plutselig og uforventet kan

slettes fra nettforumet. Dette påvirker måten brukeren lagrer bilder, og forsterker trangen til å hente inn innhold akutt.

Brukerne diskuterer og deler viktig informasjon om sikkerhet og farenivå. Etter offentlig omtale av Discord-serveren, diskuterte brukerne andre mulige servere og steder de kunne operere. Brukerne lærte hverandre om hvordan man skulle bruke disse ulike sidene. De diskuterte også hvor det var «smartest» å publisere for å ikke bli tatt, og flere blir enig om at nettforumet i denne studien er det tryggeste. Andre brukere sier igjen at dette ikke stemmer, ettersom bruker er annerledes på disse plattformene. Dette viser at brukerne er klar over risikoen, og at de tilpasser bruk etter hvor stor den er. Farekalkulering er derfor avgjørende for at nakenbilledeling skal være suksessfullt.

Farekalkuleringen bidrar på denne måten til å underbygge det endeløse spillet. Ettersom spillerne er oppdatert på farenivå og trusselen mot dem generelt er lav om de deler rett innhold på rett sted, kan de trygt fortsette billedeling.

Interesselegitimering

En underliggende spilleregul for billedelingskonkurransen er at brukerne godtar hverandres interesser. Om brukerne godtar hverandres prosjekt og personlige agendaer, skapes en arena hvor alle kan dele sine interesser. Dette er avgjørende for at konkurransen skal finne sted, og at lojaliteten mellom brukerne dannes og opprettholdes.

Å nå egne spillemessige mål, krever på denne måten at brukerne aksepterer andre spillere sine mål. Dette er den eneste måten konkurransen og billedelingen kan fortsette. Brukeren vil på denne måten utøve en vidtgående aksept for andre spillere og deres interesser, som i retur forsterker fellesskapsfølelsen på forumet. Dette er grunnleggende for at brukerne skal kunne føle seg som en del av billedelingsfamilien.

Interesselegitimering er en verdi- og holdningskarakteristikk som binder brukerne sammen. Denne felles holdningen brukerne har til hverandre, finnes gjerne ikke i brukernes dagligliv. Brukerne vil på denne måten benytte hverandre til å legitimere deres prosjekt, gjennom akseptering av andre brukere. At brukerne ikke bedømmer hverandres billedelinger, kommentarer eller ønsker som negativt eller dårlig, vil på denne måten fristille brukerne til å utfolde interessene sine.

Den kollektive interesselegitimeringen peker også på et viktig aspekt ved farekalkuleringen. Selv om brukeren vet at innholdet er ulovlig eller i gråsonen, aksepteres

dette av andre brukere. Dette vil føre til at brukeren selv kan betrakte innholdet som lite alvorlig, ettersom det blant brukerne i fellesskap er legitimt. Dette vil i retur kunne forsterke legitimeringen av konkurransen i sin helhet, og undergrave tanker om at innholdet er lovstridig og straffbart, eller moralsk feil.

Grenseutvisking

Grensene for hva som er tillatt på forumet blir satt av brukerne selv. Sammenlignet med den tradisjonelle offentlighet, er grensene for hva spillerne kan kommentere og dele på siden nærmest ubegrenset. Farekalkuleringen er det eneste grensen brukerne setter for seg selv. Dette gjelder da spesifikt bildemateriale som omfatter mindreårige. Brukerne på siden aksepterer de fleste andre utspill og innhold, så lenge det ikke øker risikoen for å bli tatt. Gjennom interesselegitimeringen og lojaliteten for andres prosjekt, utvides grensene for hva brukerne tillater hverandre å gjøre. Grensene er på denne måten nærmest fraværende på forumet. Dette forsterker mangfoldet på siden, ettersom brukerne tillater hverandre å publisere det de ønsker. Denne grenseutviskingen fører til at brukerne blir eksponert for et vidt spekter av innhold. Nakenbildene og kommentarene kan være fra helt uskyldige til både krenkende og straffbare. At brukerne eksponeres for dette varierte innholdet, vil viske vekk den moralske standarden som er satt av det norske samfunnet ellers. På denne måten oppstår grenseutviskingen på siden.

Når spillerne deltar fast i konkurransen blir de etter hvert vant til innholdet de møter. Dette kan ha flere konsekvenser for de ulike brukerne. For noen av brukerne vil konkurransen de har valgt å være en del av, være givende over lengre tid og spilleren vil ønske å være der. Andre spillere vil over tid kunne oppleve tilvenning og normalisering rundt innholdet som deles. Dette fører til at spenningsnivået som er forbundet med konkurransen senkes, og eventuelle emosjonsuttellinger senkes. Brukerne kan på denne måten føle trang til eller oppsøke andre forum eller nettsteder hvor innholdet fremdeles er grensebrytende og spennende. Ettersom brukerne er i en pågående fase av grensenedbrytning og legitimering av interesser, vil aksepteringshorisonen til brukerne virke slik at en kan bli utsatt for annet og mer grensesprengende materiale.

Grenseutviskingen omfatter også de avbildede unge kvinnene. Hovedsakelig dreier denne grenseutviskingen om brukernes mulighet til å sette seg inn i andres rettigheter og konsekvensene som kvinnene opplever når de får ufrivillig delt nakenbilder. Når spillerne

deltar i bildedelingskonkurransen, vil de bygge ned evnen eller muligheten til å sette seg inn i kvinnenens opplevelser, eller føle empati. Denne grenseutviskingen er et resultat av bildedelingen, men også en forutsetning for at bildedelingen skal kunne finne sted. Om brukerne føler med de avbildede, vil det begrense brukernes mulighet for å delta i spillet. Det vil derfor være en taktisk forhandling om hvorvidt eller hvor mye en skal engasjere seg i kvinnenens konsekvenser.

Ytringsfrigjøring

Den taktiske forhandlingen, hvor en vurderer fare, legitimerer interesser og visker ut grenser skaper på denne måten et rom hvor brukerne kan uttale seg fritt. Brukerne får på denne måten muligheten til å leve ut sider av seg selv som ikke er akseptert andre steder i samfunnet. På denne måten bli rommet en mulighet til å uttrykke en karakter og interesser som ikke er verdsatt i den tradisjonelle offentlighet.

Denne ytringsfrigjøringen legger til grunn for et mangfold av interesser og stemmer, og skaper et rom hvor en av de få begrensningene er at det ikke egentlig finnes noen begrensning. Gjennom interesselegitimering og grenseutvisking skaper brukerne et fellesskap hvor en får muligheten til å posisjonere seg over kvinnene, i en trygg sfære. Dette rommet for ytringer blir også et trygt sted hvor brukerne kan respondere med alternative uttrykk på den offentlige samtalen. I seg selv vil dette oppleves frigjørende, ettersom en kanskje slipper å skjule meninger og behov en har for å uttrykke seg om.

Avslutning taktisk forhandling

Farekalkulering, interesselegitimering og grenseutvisking er viktige for at brukerne skal kunne forhandle frem en trygg, fri arena for å utfolde sine interesser og behov. Den taktiske forhandlingen er en respons på den eksterne trusselen som finnes i samfunnet, skapt av spillernes interne behov. Taktisk forhandling er en avgjørende strategi for at bildedelerne ikke blir straffet for handlingene, men kan forsette å dele nakenbilder for å løse distansert kvinnefokusering.

Teorien om distansert kvinnefokusering oppsummert

Teorien om distansert kvinnefokusering tegner et detaljert bilde av strategiene som brukerne benytter for å løse sitt hovedanliggende om å kle av kvinner. Strategiene som brukerne benytter er tett sammenknyttet i et nett av årsaker og konsekvenser skapt av spillernes deltagelse. Nakenbildespillet antar en uendelig karakter hvor spillerne stadig må være oppdatert på farenivå for å beskytte egne og derfor andres interesser. Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen peker dermed mot fremtiden for fenomenet: nakenbildedelingen kan foregå i det uendelige så lenge det er den valgte og beste måten spillerne kan løse sitt ubalanserte forhold til kvinner kollektivt, uten å bli straffeforfulgt. Konstant konkurrering, lojal inkludering, ubalansert belønning og taktisk forhandling er strategiene som holder spillet ved like og sørger for endeløs bildespredning.

KAPITTEL 4

TEORIEN OG EKSISTERENDE LITTERATUR

Introduksjon

Målet med denne studien er å tilføre kunnskap om mennesker som deler nakenbilder. Denne studien bidrar til å belyse hvorfor og hvordan nakenbilledeling foregår med utgangspunkt i de som utfører de kriminelle handlingene. Teorien om distansert kvinnefokusering belyser hvordan nakenbilledelingen har viktige funksjoner for brukerne. Gjennom *konstant konkurrering, lojal inkludering, ubalansert belønning* og *taktisk forhandling* tegner teorien opp brukernes handlinger, og peker samtidig på hvorfor seksualisert billedeling er et vedvarende samfunnsproblem. Teorien viser hvordan brukerne prøver å sikre en arena for pågående seksualisert billedeling, for å kunne utføre sitt hovedanliggende med distansert kvinnefokusering.

Fra oppstart av prosjektet til studiens slutt har jeg ikke lyktes i å finne litteratur som tar for seg nakenbilledeling fra brukernes perspektiv. I forskningsverdenen men også i samfunnsdebatten som helhet har analyse av brukerne vært underprioritert. Teorien om distansert kvinnefokusering fremhever de problematiske aspektene ved litteratur som omtaler brukerne uten at disse menneskene er blitt studert. I forlengelse av dette utfordrer teorien forskningen på området, men også vedtatte sannheter og normer i samfunnet. De etiske problemstillingene en som forsker må ta hensyn til, og som gjør det vanskelig å gjennomføre forskning på et sensitivt tema, kan derfor virke mot sin hensikt. De vil da kunne være forskjeller mellom litteratur og praksis

Teorien om distansert kvinnefokusering kan knyttes til eksisterende teori på flere områder innen psykologi- og samfunnsforskning som ikke tar direkte utgangspunkt i brukerne. Teorien viser hvordan en gruppe eller fenomen henger sammen og fungerer, og hvilke handlinger som beskriver og legger til rette for spesifikke handlingstyper. Som vi skal se er teorien om distansert kvinnefokusering også en kritikk av offentligheten, heller enn en kritisk-moralsk bedømmelse av brukerne.

I dette kapitlet skal vi flette teorien om distansert kvinnefokusering sammen med eksisterende litteratur. Jeg har tatt utgangspunkt i tre ulike temaer for å sette teorien i en

teoretisk kontekst. Dette er hevnporno, spill og avhengighet og til sist teori om motoffentlighet. De vil presenteres fortløpende.

Hevnporno eller distansert kvinnefokusering?

Det meste av forskning og litteratur som omtaler brukerne definerer innholdet på nettforumet som «hevnporno». Hevnporno ses på som «intentional embarrassment of identifiable individuals through posting of nude images online» (Stroud, 2014: 168). Formålet med hevnporno er hovedsakelig å nedverdige individene som er avbildet. Hevnporno er et veletablert begrep i dagligtalen og benyttes om de fleste tilfeller av spredning av nakenbilder (Citron & Franks, 2014: 346). Hevnporno benyttes på denne måten for å forklare brukernes prosjekt og motivasjon for handling. Ved å benytte «hat» som handlingsmotivator, reduserer en brukernes handlingsrom og motivasjon for handling, til å gjelde et snevert, men verdiladet område.

Teorien om distansert kvinnefokusering viser hvordan hatporno kunne vært en klassifisering som ville begrenset datamaterialet. Ved å benytte grounded theory som metode, sikret jeg at denne måten å se brukerne på var mindre relevant. Teorien om distansert kvinnefokusering viser hvordan begrepet ikke er dekkende nok til å beskrive brukernes handlinger.

Hovedsakelig viser teorien hvordan følelser, eller ønskene om spesifikke emosjonelle tilstander, er utfallet av deltagelse i spillet. På denne måten vil ønske om hevn kunne sidestilles med andre sterke emosjoner generelt, heller enn å være beskrivende for all billedeling. Andre emosjoner forbundet med glede, tilhørighet, fellesskap og samarbeid vil være like viktige for brukerne. Å redusere brukernes ønske til hat, hindrer forskeren å se på de reelle ønskene og strukturene som finnes. Teorien viser også at brukernes hovedfokus er føle seg bedre selv, heller enn å nedverdige andre. Å nedverdige andre blir derfor heller et middel for å nå et annet mål.

På samme tid kan resultatet av å utøve hevn være veiledende for å forstå konsekvensen og målet ved den distanserte kvinnefokuseringen. Som den britiske filosofen Francis Bacon skrev på 1600-tallet:

Revenge is a kind of wild justice [...] Certainly, in taking revenge, a man is but even with his enemy; but in passing it over, he is superior; for it is a prince's part to pardon.

(Bacon, 2001)

Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen viser hvordan brukerne gjennom publisering av nakenbilder, bedriver intern posisjonering i forhold til en ekstern trussel eller opplevd, manglende selvfølelse eller kontroll. Teorien om distansert kvinnefokusering forklarer *ikke* at hat er brukernes hovedanliggende, og at dette løses ved å dele nakenbilder. Teorien vektlegger i stedet at deling av nakenbilder, løser og forsterker den distanserte kvinnefokuseringen. Dette gjøres som Francis Bacon skrev over; ved å oppnå kontroll, makt, glede, styrke eller overlegenhet gjennom nakenbilledeling.

Denne overordningen som brukerne opplever, trenger derfor ikke å relatere seg til hevnprosjektet. De emosjonelle godene brukerne opplever ved å dele bilder, er det som gjør deling hensiktsmessig. Brukerne som deler på bakgrunn av et hevnperspektiv, og brukerne som deler av andre årsaker, vil kunne oppleve den samme konsekvensen av billedeling. Hevn vil være én av flere mulige emosjoner som motiverer brukerne til handling. Konsekvensen av de ulike motivasjonene er at de alle leder til en opplevelse av å være overordnet, i kontroll og lignende. På denne måten viser teorien om den distanserte kvinnefokuseringen at å benytte begrepet hevnporno generelt om all anonym naken billedeling, kan være misvisende.

Den distanserte kvinnfokuseringen tar høyde for å vise brukernes reelle handlingsmønster, og viser dimensjoner med handlingsforløpet som mangler i forståelsen en har av denne i det offentlige rom. Det er derfor mer nærliggende å snakke om sterke emosjoner som leder brukerne til handlinger heller enn hevnporno, og at et bredt spekter av emosjoner kan lede brukerne til handling. Selv om Citron og Franks (2014: 346) skrev at begrepet om hatporno ofte ble sidestilt med «nonconsensual pornography», vil sistnevnte være et mindre ladet og mer treffende begrep å benytte om anonym nakenbilledeling. Sistnevnte vektlegger de avbildedes rettigheter, heller enn å bedømme brukernes handlinger.

At billedelingen ikke nødvendigvis dreier seg rundt hevn, underbygger heller ikke det alvorlige aspektet ved seksuell trakassering og misbruk av kvinner, men viser heller at nakenbilledeling kan utføres i flere sinnstilstander. At all nakenbilledeling blir oppfattet som hevnporno, er kanskje heller forbundet med de omfattende skadene og negative konsekvensene nakenbilledeling har for kvinners liv; tap av jobb, sosial omgangskrets, utdanningsmuligheter og psykisk skade (Citron & Franks, 2015: 347).

På denne måten utvider den distanserte kvinnefokuseringen vår forståelse av deling av nakenbilder på internett. Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen viser at sentralt for brukernes prosjekt er et ubalansert forhold til kvinner og bildedelerenes relasjon til seg selv. Teorien peker derfor heller mot den bakenforliggende årsaken til at handlingsmønsteret oppstår og vedvarer, enn hevn. Den distanserte kvinnefokuseringen som brukerne er opptatt av, vil derfor være hensiktsmessig å være bevisst.

Nakenbildespill og avhengighet

Teorien om distansert kvinnefokusering er også nært knyttet opp mot strukturelle egenskaper forbundet med spill. Som Syvertsen (2016: 42) skriver kan spillteori, altså matematisk teori som simulerer atferd og valgsituasjoner for de involverte brukerne benyttes for å forstå situasjoner der det handles med eller uten informasjon om andre aktørers strategi. Spillteori peker på en underliggende logikk som kan anvendes til å forstå hvordan spillere tenker og handler, men også hvordan straff og belønning kan påvirke deres atferd. I teorien om den distanserte kvinnefokuseringen vil brukerne ses som spillere som handler strategisk i en situasjon som favoriserer og belønner riktig handling, og straffer feil. Spillteori vil derfor kunne belyse fenomenet ytterligere (Syvertsen, 2016: 42).

Spillsituasjonen og strategiene brukerne benytter har også flere assosiasjoner til avhengighet. Overå og Weihe (2016: 110) skriver at forskjellen på avhengighet, tvangshandlinger, dårlige vaner, sykdom, problematferd og moralsk forkastelig atferd besvares ulikt i ulike historiske kontekster, og således er vanskelig å definere og skille. Om en legger til grunn en syntetisk teori om avhengighet som sentrerer seg rundt læring gjennom straff, belønning og assosiasjon; en følelse av tvang og begjær; og menneskenes tro, valg og planer, kaster det lys på teorien om distansert kvinnefokusering på interessant vis.

Teori om avhengighet sentrerer seg rundt menneskers motivasjonssystem, systemet av krefter som fremkaller og styrer handling. Hovedsakelig kan en si at avhengighet dreier seg om et unormalt høyt fokus og prioritet på en spesifikk aktivitet (West, 2007: 4-6). Slik vi ser i teorien om distansert kvinnefokusering, er nakenbildedeling den viktigste delen av spillet. Brukernes løsning på deres hovedanliggende er ikke i seg selv et tegn på avhengighet, men kan bli tvangsmessig utført av spillerne. Kategoriene om konkurrering, lojal inkludering,

ubalansert belønning og taktisk forhandling, er spilleregler som sammenlagt kan skape et rom for å utvikle avhengighet.

De strukturelle faktorene som avgjør hvor avhengighetsskapende et spill er handler blant annet om hvor raskt spillet er, frekvensen, hvor rask utbetalingen er, hvor involvert spillerne er, og forekomsten av nesten-gevinster (Overå & Weihe, 2016: 126). Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen viser at alle disse egenskapene er en sentral del av nakenbildespillet. De utgjør betingelsene for selve spillsituasjonen. Det skapes en spillsituasjon blant brukerne som kan ha negative konsekvenser for spillerne om strategiene ikke følges.

Spillereglene som ligger til grunne for teorien om distansert kvinnefokusering vil også kunne forklare en del konsekvenser av spillet. I et avhengighetsperspektiv vil det derfor kunne forklares hvorfor enkelte besitter et svært omfattende bibliotek som følge av bildehoarding. I et avhengighetsperspektiv antar den distanserte kvinnefokuseringen en tvangsmessig karakter. Dette betyr at spillet strekker seg forbi selve nakenbildedelingen, og at deltagelsen for hver av brukerne blir betinget. Det må også legges til grunn at forståelsen og utviklingen av avhengighet ses på som et symptom, heller enn en enhetlig forstyrrelse (West, 2007: 6). Den distanserte kvinnefokuseringen kan i lys av avhengighetsteori dermed ses på som et symptom, på et underliggende problem. Dette symptomet kan belyses gjennom teori om motoffentlighet.

Motoffentlig spill

Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen er interessant å se i sammenheng med strukturen og funksjonene i motoffentligheter. Etter kritikk mot den tyske filosofen og sosiologen Jürgen Habermas formulering av den liberale, borgerlige offentlighet fra 1962, vokste tankene om konkurrerende offentligheter frem (Habermas, [1962] 1989; Fraser, 2010).

Professor i politikk og sosialvitenskap Nancy Fraser argumenterte fra den kritiske tradisjonen for at det finnes flere konkurrerende offentligheter i en moderne velferdsstat. I motsetning til Habermas idealistiske forståelse av offentligheten som en arena for rasjonell debatt blant likemenn, mente Fraser at normbaserte eksklusjonsmekanismer sørget for ulikhet og konflikt i den moderne, offentlige sfære. Av denne grunn vil motoffentlighetene fra start vokse frem i opposisjon til offentligheten og utfordre den gjennom alternativ politisk atferd og alternativ normer for tale (Fraser, 2010: 130-135).

For å kunne omtale teorien om den distanserte kvinnefokuseringen i sammenheng med motoffentlighet, er det nødvendig å se den i et samfunnsperspektiv. Fraser (2010: 36) mente at motoffentligheter vokste frem som reaksjon på at stratifiserte samfunn genererte og strukturerte sosiale grupper i et system av dominans og underkastelse. Disse motoffentlighetene kunne fremme hensiktsmessig samfunnsutvikling, men de kunne også være antidemokratiske og antiegalitære. Som Fraser påpeker er subaltern counterpublics en parallell arena til offentligheten, hvor underordnede sosiale grupper kan finne opp og uttrykke opposisjonelle og alternative identiteter, behov og interesser (Fraser, 2010: 136-137).

Som omtalt innledningsvis i prosjektet har den norske offentlighet formidlet og vedtatt at det skal finnes respekt og likestilling vedrørende kjønn. Brukernes behov for å løse hovedanliggende om å kle av kvinner, stiller brukerne i opposisjon til den dominerende og legitime samfunnsdiskursen. Som Fraser skrev fratras derfor brukerne retten til å uttrykke seg i den dominante offentlighet, og det skapes et behov for en alternativ arena å uttrykke seg på. Når brukerne finner sammen i nettfora, kan de leve ut og formidle alternative uttrykk og tanker om blant annet kjønn, som ikke er aksepterte i de brede offentlige lag. På denne måten kan teorien om den distanserte kvinnefokuseringen vise hvordan Habermas demokratiske idealer om deliberasjon undergraves av eksklusjonsmekanismene i den offentlige sfære, og kan bidra til fremveksten av det som i dette tilfellet er en kriminalisert motoffentlighet.

Motoffentligheten som vokser frem er eksplisitt kvinneundertrykkende, antiegalitær og straffbar, men praksisen på forumet er annerledes. Fraser (2010: 135) fremhever at interpublic relations er karakteren og kvaliteten den diskursive praksisen innen en gitt offentlighet antar. Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen viser nettopp hva som strategisk utøves av brukerne for å sikre at de kan løse deres hovedanliggende. Brukerne har en vidtgående aksept for hverandres prosjekter og skaper et forum hvor alle medlemmer skal få uttrykke sine interesser, verdier og holdninger.

Teorien viser hvordan brukerne har skapt en sfære av lojalitet, som sikrer respekt og likeverdighet for alle medlemmer som deltar. Selv om brukerne kan være uenige, så stopper dette ikke debatten. På overflaten kan debatten mellom medlemmer ha et følelsesladet uttrykk basert på det uformelle og kontroversielle vokabularet som benyttes, men utførelsen er rasjonell ettersom brukerne arbeider strategisk mot å nå et mål. Å sikre en fri flyt av ytringer er nødvendig for at distansert kvinnefokusering skal realiseres. Diskursen kveles derfor ikke av motparten sine følelser eller meninger. Som motoffentlighet etablerer forumet seg med vide rammer for ytringsfrihet og skaper en arena for holdninger som ikke er ønsket i

offentligheten. Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen viser på denne måten hvordan brukernes strategi nærmer seg idealene om deliberasjon i offentligheten: rasjonell og åpen debatt blant likemenn.

Avslutning teori og eksisterende litteratur

Når teorien om den distanserte kvinnefokuseringen veves sammen med eksisterende teorier om hevnporno, avhengighet og motoffentlighet, komplementeres og utfylles teorien. I et avhengighetsperspektiv er det interessant å se på om nakenbildespillet er årsaken til samfunnsproblemer, eller om nakenbildespillet er et symptom på den diskursive praksisen i den norske offentligheten. Teorien kan være et uttrykk på brukernes manglende mulighet til å delta i den tradisjonelle offentlig debatt. Den distanserte kvinnefokuseringen kan være et utslag av det som er det underliggende problemet for brukerne: deres opplevde posisjon i offentligheten, hovedsakelig relatert til kjønn.

KAPITTEL 5

AVSLUTTENDE BEMERKNINGER

Implikasjoner for praksis

Personer som sprer nakenbilder av unge, norske jenter på anonyme nettfora, er en vedvarende utfordring i et moderne, digitalt samfunn. Myndighetene har store problemer med å forhindre, forebygge og straffe nakenbilledelingen som foregår på internett, selv om den seksualiserte billedelingen har omfattende skadevirkninger for enkeltindivider og bryter med norsk lov. For å bedre kunne imøtegå problematikken og forhindre videre spredning, må man forstå hvordan fenomenet fungerer.

Teorien om distansert kvinnefokusering gir et innblikk i handlingene til brukerne som deler nakenbilder uten samtykke. Den forklarer mønstrene og strategiene som brukerne benytter for å løse deres anliggende med distansert kvinnefokusering. Den viser dermed hvordan anonym, kollektiv billedeling, er måten de forsøker å utøve og behandle fokuset de har på kvinner. Teorien om distansert kvinnefokusering viser hvordan brukerne stadig må være aktive billedelere for å løse det distanserte kvinnefokuset. Dette gjør brukerne hovedsakelig

Teorien om distansert kvinnefokusering er verdifull og unik for alle som ønsker innsikt i hvordan nakenbilledelingen foregår for brukerne. Den gir innsikt i det uendelige nakenbildespillet brukerne blir en del av og bevarer gjennom deltakelse. Teorien viser blant annet hvordan spillereglene gir grobunn for aktiv bildespredning, massiv bildehoarding og seksualisert nettverksbygging. Likeså viser teorien hvordan den ubalanserte belønningen brukerne får ved å være deltakere, er det som skaper aktive bildespredere. Teorien fremhever også hvordan lojalitet mellom brukerne skaper et delingsforum som er nærmere grenseløst for utenforstående. Fra et samfunnsvitenskapelig perspektiv viser det hvordan fellesskapet arbeider for en trygg arena med ytringsfrihet, samtidig som de undergraver de avbildede sine menneskerettigheter. Nakenbilledelingen viser også hvordan brukernes emosjoner og opplevde utbytte er drivende for billedeling. Teorien viser dermed at billedelingen er attraktiv for å aktivere en rekke forskjellige emosjoner som oppleves som viktige for brukerne, og plasserer motivet hevn på lik linje med fellesskap og glede.

Teorien om distansert kvinnefokusering kan på denne måten være et godt redskap for å forstå de komplekse utfordringene med nakenbilledeling på verdensveven. Teorien kan være viktig for alle som er involvert i mediebransjen, helsesektoren og rettsapparatet. Teorien vil også være relevant for andre offentlige myndigheter og utdanningsinstitusjoner. Teorien kan være nyttig i forebyggende og holdningsskapende arbeid mot barn og unge voksne.

Ved å forstå bildesprederne, vil en bedre kunne tilrettelegge og tilnærme seg fenomenet på en hensiktsmessig måte. Den metodiske gjennomføringen av forskningsprosjektet, presenterer også en etisk forsvarlig løsning på hvordan man skal håndtere utfordrende tema i academia. For den generelle offentlighet kan teorien være en innfallsvinkel som oppfordrer til å fokusere på handling, heller enn moralsk vurdering.

Forskningens relevans og validitet

Teorien om distansert kvinnefokusering oppstod naturlig fra data som ble innhentet og sammenlignet i forskningsprosessen. Etersom teorien er avledet fra empiriske data i det undersøkte feltet, kan den reflektere og forklare det som skjer i feltet. Gjennom nøyaktig koding og begrepsutvikling samsvarer de utviklede kategoriene med data. Glaser (1978: 5) skrev: «Grounded theory arrives at relevance, because it allows core problems and process to emerge». Relevant data har stått frem naturlig i analyseprosessen, uten hensyn til eksisterende teori eller press. Ved å la data vise vei har jeg forklart brukernes hovedanliggende og hvordan de håndterer dette. Dette vil være den sikreste måten å oppnå relevans og validitet i forskningen.

Teoriens begrensninger

Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen er basert på sammenlignende analyse av data og gir et svar på hvordan brukerne løser deres hovedanliggende. Brukerne trenger en konstant anonym, kollektiv billedeling for å høste interne goder. Selv om innsamling, analyse og koding av data, ble gjennomført i tråd med grounded theory, kan det finnes begrensninger med den ferdige teorien.

Hovedsakelig relaterer den potensielle begrensningen seg til datautvalget i teorien. Jeg baserte meg utelukkende på kommunikasjonen mellom brukerne på forumet. Å fortsette kvalitativ datainnsamling og analyse blant individene forskningen dreier seg om, vil kunne gi

en mer presis teori som lettere kan generaliseres. Brukernes egne ord vil derfor kunne tilføre dimensjoner med teorien. Etersom teorien kan modifiseres ved behov, vil teorien om den distanserte kvinnefokuseringen fortsatt oppnå relevans. Dette var også mitt første møte som forsker med grounded theory, og studien kan bære preg av dette språklig. Dette har ikke hatt innvirkning på de ulike forskningsstadiene i prosessen, men bidratt til at jeg som forsker har vært ekstra nøye i utviklingen av teorien.

Teorien og samfunnet

Teorien om distansert kvinnefokusering belyser et moderne, digitalt fenomen som vokser frem i opposisjon til den tradisjonelle offentlighet. Teorien om den distanserte kvinnefokuseringen viser strømninger i samfunnet om kjønn, seksualitet og likestilling, som offentligheten har ekskludert eller prøver å undertrykke, heller enn å debattere. Ved å slå stemmer man ikke liker til stillhet, vil en presse de ut av offentligheten og kunne bidra til opprettelsen av antiegalitære motoffentligheter. Disse arenaene vokser frem i mørket og faller derfor utenfor offentlighetens kontroll. På denne måten bidrar teorien til å belyse de problematiske aspektene ved en opplevd unison offentlighet. I realiteten er offentligheten langt mer variert enn den som presenteres i media og sosiale lag. Det som skjuler seg i skyggerom på internett kan være behjelpelig om en ønsker å belyse den reelle statusen på norsk kultur og demokratisk utvikling.

REFERANSELISTE

Bacon, F (2001) *Essays, Civil and Moral: Of Revenge*. Harvard Classics. Vol. 3. New York: P.F. Collier & Son, 1909-14.

Brown, D (2018) 19 million tweets later: A look at #MeToo a year after the hashtag went viral. *USA Today*. 13. oktober. [Internett] Tilgjengelig fra: < <https://eu.usatoday.com/story/news/2018/10/13/metoo-impact-hashtag-made-online/1633570002/> >. [Lest: 15. oktober 2018].

Bryman, A (2016) *Social research methods*. 5. utg. Oxford: Oxford University Press

Citron, D.K. og Franks, M. A (2015) Criminalizing revenge porn. *Wake Forrest Law Review*, 49(2), s. 345-392

De nasjonale forskningsetiske komiteene (2018) *Forskningsetisk veileder for internettforskning*. [Internett] 17. september. De nasjonale forskningsetiske komiteene. Tilgjengelig fra: < <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/veileder-for-internettforskning/> >. [Lest: 2 februar 2019].

De nasjonale forskningsetiske komiteene (2016) *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi* [Internett] 27. april. De nasjonale forskningsetiske komiteene. Tilgjengelig fra: < <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/b.-hensyn-til-personer-5---18/> >. [Lest: 2. februar 2019]

European Parliament (2018) *Cyber violence and hate speech online against woman*. Tilgjengelig fra: < [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604979/IPOL_STU\(2018\)60497_9_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604979/IPOL_STU(2018)60497_9_EN.pdf) > [Lest: 10. desember 2018]

Fraser, N. (2010) *Rethinking the Public Sphere: A contribution to the Critique of Actually Existing Democracy*. I: Gripsrud, J. mfl. *The idea of the Public Sphere*. New York, Rowman & Littlefield Publishers, s. 127-149.

Gentikow, B (2012) *Hvordan utforsker man medieerfaringer?* Kristiansand: IJ-forlaget AS

Gjerstad, S (2016) Kripos: Dette gjør du hvis noen deler nakenbilde av deg på nett. TV2. [Internett] 6. juni. Tilgjengelig fra: < <https://www.tv2.no/a/8364558/> > [Lest 21.november 2018]

Glaser, B.G og Strauss, A.L (1967) *The discovery of grounded theory*. New York: Aldine Publishing Company

Glaser, B (1978) *Theoretical Sensitivity*. 4.utg. California: The Sociology Press.

Glaser, B (1998) *Doing grounded theory: Issues and discussions*. Sociology Press.

Gynnild, A (2014) Introduksjon til grounded theory I: Hjälmhult, E., Giske, T og Satinovic. M. red. *Innføring i grounded theory*. Oslo: Akademika Forlag, s. 13-24.

Habermas, J ([1962] 1989) *The Structural Transformation of the Public Sphere*. Massachusetts, MIT Press.

Hermstad, K (2006) *Forbrytelse og selvforståelse: Et bidrag til forståelsen av en gruppe menn dømt til fengsel for seksuelle overgrep, i lys av terapi, etikk og strafferett*. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet [Doktoravhandling].

Hjälmhult, E (2014) Å identifisere hovedutfordringen til deltakerne – nøkkelen til hele teorien? I: Hjälmhult, E., Giske, T og Satinovic. M. red. *Innføring i grounded theory*. Oslo: Akademika Forlag, s. 25-36

Kantor, J og Twohey, M. (2017) Harvey Weinstein Paid Off Sexual Harassment Accusers for Decades. *The New York Times*. [Internett], 5. oktober. Tilgjengelig fra: < <https://www.nytimes.com/2017/10/05/us/harvey-weinstein-harassment-allegations.html> > [Lest: 7. Juli 2018].

Kinge, M (2017) *Seksuelt krenket i en digital verden* [Masteroppgave] Oslo, Universitetet i Oslo

KUN, Kvenréttindafélag Islands & Kvinderådet (2017) Online Violence Against Women in the Nordic Countries. [Internett] Tilgjengelig fra: < http://www.kun.no/uploads/7/2/2/3/72237499/2017_nikk_digitale_krenkelser_-_web.pdf > [Lest 1.Desember 2017]

Lindberg, M.H (2018) *Hevnporno som et kjønnsbasert fenomen – og hvordan begrepet hevnporno brukes i norsk presse i perioden 2013-2017*. Oslo: Universitetet i Oslo.Masteroppgave

Moe, H (2013) Medieforskning, forskningskvalitet og forskningsetikk, i: Østbye, H., Helland,K., Knapskog, K., Larsen, L. og Moe, H (red) *Metodebok for mediefag*. 4. utg. Bergen, Fagbokforlaget

Mogen, T. og Sandnes, Å.H. (2016) «Dark Room»-saken fortsetter å vokse. Etterforskere på Romerike kom over elleve nye pedofilimistenkte. *Dagbladet* [Internett], 21. november 2016. Tilgjengelig fra: < <http://www.dagbladet.no/nyheter/dark-room-saken-fortsetter-a-vokse-etterforskere-pa-romerike-kom-over-elleve-nye-pedofilimistenkte/65365143> > [Lest 1. mars 2017].

Myrvang, S.E. og Ajkic, L (2016) Bilde-deleren. *NRK P3*. [Internett] 28. september. Tilgjengelig fra: < <http://p3.no/bilde-deleren/> > [Lest: 1. April 2017].

NSD (u.å) *Sentrale begreper*. [Internett] NSD. Tilgjengelig fra: < https://nsd.no/personvernombud/hjelp/sentrale_begreper.html?id=3 > [Lest: 1. mai 2019].

Nærø, A., Hansen, H., Hansen, J., Stangvik, E og Byermoen, T (2018) Naken på nett. VG. [Internett] Juni. Tilgjengelig fra: < <https://www.vg.no/spesial/2018/naken-paa-nett/> > [Lest: 1. Juli 2018]

Nærø, A., Hansen, H, Stangvik, E og Møller-Hansen, J (2018) POD om spredning av nakenbilder: - Vi har et voldsomt problem. VG. [Internett] 21 Juni. Tilgjengelig fra: < <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/J1ynbm/pod-om-spredning-av-nakenbilder-vi-har-et-voldsomt-problem?fbclid=IwAR3NWMWxLNz-8vvf6ZNPiRZDDMXGvPQSCBYJegKTCBk6CIO86kOa-FsA81o> > [Lest: 1. Juli 2018]

Overå, S og Weihe, H.J (2016) *Spilleavhengighet*. (Red) Stavanger, Hertervig Forlag.

Politidirektoratet (2017) *Trusler og utfordringer innen IKT-kriminalitet*. [Internett] Tilgjengelig fra:< https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter/pod/ikt_krim_pod.pdf > [Lest: 22. September 2017].

Rønning, K.S (2018) *Forebygge nettovergrep. En kvalitativ studie om forebyggende undervisning* [Masteroppgave] Volda, Høgskulen i Volda

Røset, H., Otterlei, S. og Ostese, O (2017) Dark Room-siktede deler «guider» til overgrep på nett og i utlandet. NRK. [Internett], 30. mai. Tilgjengelig fra: < <https://www.nrk.no/hordaland/forventer-mer-live-streaming-av-seksuelle-overgrep-fra-utlandet-1.13537512> > [Lest 6. september 2018].

Satinovic, M (2014) Identifisering av kjernekategori – et svar på hvordan hovedutfordring håndteres. I: Hjälmhult, E., Giske, T og Satinovic. M. red. *Innføring i grounded theory*. Oslo: Akademika Forlag, s. 37-46

Skavlan, T.E og Viste, I (2018) *Mindreårige ungdom og deling av nakenbilder*. [Masteroppgave] Oslo, Universitetet i Oslo

Slettmeg.no (u.å) *Om oss*. Tilgjengelig fra: < <https://slettmeg.no/om-oss> > [Lest: 1. februar 2019]

Solheim, M. H (2017) Nakenbilder av hundrevis av norske jenter deles på det mørke nettet. *TV2*. [Internett], 29. januar 2017, Tilgjengelig fra: < <http://www.tv2.no/a/8882083/> > [Lest: 1.mars 2017].

Steiro, G (2018) #Metoo i Norge – og i verden. *Verdens Gang*. 22. januar. [Internett] Tilgjengelig fra: < <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/2134kl/metoo-i-norge-og-i-verden> >. [Lest: 15. april 2018]

Straffeloven. *Lov 19. juni 2009 nr. 267 om krenkelse av privatlivets fred*.

Straffeloven. *Lov 15. oktober 2015 nr. 26 om seksuallovbrudd*.

Strauss, A.L og Corbin, K.M (1990) *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and techniques*. SAGE publications.

Stroud, S (2014) The Dark Side of the Online Self: A Pragmatist Critique of the Growing Plague of Revenge Porn, *Journal of Mass Media Ethics*, 29:3, 168-183, DOI: 10.1080/08900523.2014.917976

Sundvor, O (2018) Siden han var 15 år skal han ha båret på en mørk hemmelighet. *Bergensavisen* [Internett] 1. april. Tilgjengelig fra: < https://www.ba.no/nyheter/kriminalitet-og-rettsvesen/bergen/siden-han-var-15-ar-skal-han-ha-baret-pa-en-mork-hemmelighet/s/5-8-1020916?fbclid=IwAR0v0z-sB9rk9d7Ap2zV4dA68zvMl1Bg1P1tf_qAm1tKpsLyq_a3FMh4_i0 > [Lest: 2. april 2019]

Syvertsen, C (2016) Spillteori, i Overå, S og Weihe, H.J (red) *Spillavhengighet*. Stavanger, Hertervig Forlag, s 42.

Thulesius, H (2014) Teoretiske koder, i Hjälmhult, E., Giske, T og Satinovic, M (red) *Innføring i grounded theory*. Oslo, Akademika Forlag, s. 47- 59.

Tjora, A (2017) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 3. utg. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Vollan, M., Hammer, S., Martincic, J og Olsson, C (2018) Metoo endret unge menn. *Klassekampen*. [Internett] 13. oktober. Tilgjengelig fra: < <https://www.klassekampen.no/article/20181013/ARTICLE/181019982> > [Lest: 2. Februar 2019].

Wessel-Aas, J. (2015) *Jus og sosiale medier*. Oslo: Kommuneforlaget.

West, R (2007) *Theory of Addiction*. England, Addiction Press.

Østerlie, T (2014) Begrepsfesting og teoriutvikling i grounded theory: et organisasjonsfaglig perspektiv. I: Hjälmhult, E., Giske, T og Satinovic, M. red. *Innføring i grounded theory*. Oslo: Akademika Forlag, s. 61-74.

Åndsverkloven. *Lov 15. april 2018 nr. 5 om rett til navngivelse og vern mot krenkende bruk (ideelle rettigheter)*.